قانون
تشکیل و صلاحیت
محاکم
جمهوری افغانستان

د افغانستان جمهوریت
د عدلیې وزارت

رسمي جریده

شماره ذیقعده (۱۱) حمل
۱۳۷۰
نمبر مسلسل ـ ۷۱۹

رسمی جریده

دافغانستان جمهوریت د
جمهور رئیس فرمان
گڼه ۱۶۷۲
نیټه ۵ر۱۲ر۶۹
دوزیرانو شورا د تقنینی
فرمان د توشیح په هکله

دافغانستان جمهوریت د
اساسی قانون دیو سلو
خلور می مادی دحکم سره سم
دافغانستان جمهوریت د
وزیرانو شورا د ۱۶ر۱۱ر۶۹
نیټې دری شپیتمه گڼه تقنینی
فرمان چې د اساسی قانون
دیو سلو خلور می مادی دحکم
پر بنسټ د افغانستان
جمهوریت د محکمو د تشکیل
او صلاحیت دقانون په باب
وضعه کړی ده توشیح
کوم.

دافغانستان جمهوریت د
وزیرانو شورا ته دنده
سپارل کیږی چې پورتنی
گڼه تقنینی فرمان او دافغا-
نستان جمهوریت د محکمو د
تشکیل او صلاحیت قانون دی
دملی شورا لومړنی غونډ
ته د منظورۍ له پاره وړاندی
کړی.

فرمان رئیس جمهور جمهوری
افغانستان
شماره ۱۶۷۲
تاریخ ۵ر۱۲ر۱۳۶۹
در باره توشیح فرمان
تقنینی شورای وزیران

مطابق به حکم ماده یکصدو
چهارم قانون اساسی جمهوری
افغانستان ،فرمان تقنینی
شماره (۶۳) مورخ ۱۶ر۱۱ر۶۹
شورای وزیران ج.ا را که
بتاسی از حکم ماده یکصدو
چهارم قانون اساسی در باره
قانون تشکیل وصلاحیت
محاکم ج.ا وضع نموده ،
توشیح میدارم .

شورای وزیران جمهوری
افغانستان موظف میگردد تا
فرمان تقنینی شماره فوق
و قانون تشکیل و صلاحیت
محاکم ج.ا را دراولین
اجلاس شورای ملی جهت
منظوری ارایه نمایند.

رسمی جریده

دغه فرمان دو زیرا نسو شورا له‌تقنینی فرمان او د نوموړی قانون سره یو ځای دافغانستان جمهوریت د عدلیی وزارت ته دی په رسمی جریده کی دخپرولو له‌پاره واستول شی .

نجیب الله
دافغانستان جمهور رئیس

این فرمان همراه‌با فرمان تقنینی شورای و زیران رقانون متذکره جهت نشر در جریده رسمی به وزارت‌عدلیه جمهوری افغانستان گسیل گردد .

نجیب الله
رئیس جمهور افغانستان

رسمی جریده

دافغانستان جمهوریت د
وزیرانو شورا تقنینی فرمان
گڼه ٦٣
نیټه ١٦ر١١ر٦٩

دافغانستان جمهوریت د
محکمو د تشکیل او صلاحیت
د قانون په هکله

١ – د اساسی قانون دیو سلو څلورمی مادی د حکم پر بنسټ دافغانستان جمهوریت د محکمو د تشکیل او صلاحیت قانون وضعه کیږی .

٢– دا فرمان د اساسی قانون دیو سلو څلورمی مادی د حکم له مخی د جمهوری ریاست مقام ته د توشیح له پاره دی وړاندی شی .

فضل الحق خالقیار
صدر اعظم

فرمان تقنینی شورای وزیران
جمهوری افغانستان
شماره – ٦٣
تاریخ ١٦ر١١ر١٣٦٩

در باره قانون تشکیل
وصلاحیت محاکم جمهوری
افغانستان

١– بتاسی از حکم ماده یکصدو چارم قانون اساسی قانون تشکیل وصلاحیت محاکم جمهوری افغانستان وضع میگردد .

٢ – این فرمان بر طبق حکم ماده یکصدو چارم قانون اساسی جهت توشیح بمقام ریاست جمهوری ارایه گردد.

فضل الحق خالقیار
صدر اعظم

رسمی جریده

دافغانستان جمهوریت د محکمو دتشکیل اوصلاحیت قانون

فهرست:

لومړی باب – عمومی حکمونه.

دوهم باب – د محکمو تشکیل او صلاحیت.

لومړی فصل – دستری محکمی تشکیل

دوهم فصل – دستری محکمی واکونه او دندی

دریم فصل – داستیناف دمحکمو تشکیل اوصلاحیت

څلورم فصل – د مرافعی د محکمو تشکیل او صلاحیت.

پنځم فصل – دلومړنیو محکمو تشکیل اوصلاحیت.

شپږم فصل – دقاضیانو اود قضا دکارکوونکو او نورو منسوبینو ذاتی چاری.

اووم فصل – دقاضیانو جزایی مسوولیت او تادیب

اتم فصل – متفرقه حکمونه.

قانون تشکیل و صلاحیت محاکم جمهوری افغانستان.

فهرست:

باب اول – احکام عمومی.

باب دوم – تشکیل وصلاحیت محاکم.

فصل اول – تشکیل ستره محکمه.

فصل دوم – صلاحیت ها وو ظایف ستره محکمه.

فصل سوم – تشکیل و صلاحیت محاکم استیناف.

فصل چارم – تشکیل وصلاحیت محاکم مرافعه.

فصل پنجم – تشکیل و صلاحیت محاکم ابتدائیه.

فصل ششم – امور ذاتی قضات، کارکنان و سایر منسوبان قضاء.

فصل هفتم – مسوولیت جزایی و تادیب قضات.

فصل هشتم – احکام متفرقه.

بسم الله الر حمن الر حیم
دافغا نستان جمهور یت د
محکمو دتشکیل او صلا حیت
قانون

لومړی با ب
عمو می حکمو نه

لومړی ماده:

دغه قانو ن د افغا نستا ن
جمهور یت د اسا سی قا نون
دیو ساو شپاړ سمی ما دی د
حکم پر بنسټ د افغا نستا ن
جمهور یت د محکمو دتشکیل،
جوړ ښت او صلا حیت داړو ندو
چارو دتنظیم له مقصدو ښکاره
شو یدی .

دو همه ماده :

قضا (قضائیه قوه) د دولت
یو مستقل رکن د ی او لـــه
لاند نیو محکمو څخه جوړ ه
شو یده:

۱ ـ ستره محکمه .
۲ ـ داستیناف محکمی .
۳ ـ د مرا فعی محکمـی
٤ ـ لومړنی محکمی .

ستره محکمه کو لی شی د
اړتیا په صورت کی ځا نګړی
او ګرځنده محکمی منځ تـــه
راوړی.

بسم‌الله الرحمن الرحیم
قانون تشکیل و صلا حیت
محاکم جمهوری افغانستان

باب اول
احکام عمومی

ماده اول :

این قانون بتاسی از حکم
ماده یکصدو شانزدهم قانون
اساسی جمهوری افغا نستان
بمنظور تنظیم امور مربوط به
تشکیل ، ترکیب و صلا حیت
محاکم جمهوری افغا نستان
وضع گردیده است.

ماده دوم :

قضا (قوه‌قضائیه) یک‌رکن
مستقل دولت بوده‌و متشکل
ازمحاکم اتی‌است :

۱ـ ستره محکمه
۲ـ محاکم استیناف
۳ـ محاکم مرافعه
٤ـ محاکم ابتدائیه

ستره محکمه میتواند در
صورت ضرورت محا کـــم
اختصاصی وسیار را ایجاد
نماید.

رسمي جريده

دريدمه ماده:

(۱) دمحکمو صلاحیت د هغو تو لو دعواوو پورسیده گی شا مل دی چی د دو لت په شمول حقیقی یا حکمی کسان پکی دمدعی یا مدعی علیه په توگه ځای نیسی اود هغی په وړاندی دقانون دحکمو نو له مخی اقا مه کیږی.

(۲) محکمی دلا ندنیو قضیو درسیده گی واك لری :

۱ـ دجرم ارتکاب څخه را پیدا شوی دعوی .

۲ـ مدنی او تجارتی دعوی.

۳ـ دادار ی ، کار ا وکارگر دعوی .

٤ـ هغه نوری دعو ی چی د قانون د حکمو نو له مخی په محکمه کی اقا مه کیږی.

ماده دوهمه :

هیڅ قانون په هیڅ حالت کی نه شی کولی چی کو مه قضیه یا سیمه د محکمی له صلا حیت څخه و باسی .

پنځمه ماده :

قضیی په محکمه کی دډله ییز اصل دپه نظر کی نیو لو سره په لا ندی ډول تر رسیده گی لاندی نیول کیږی :

ماده سوم :

(۱) صلاحیت محاکم شامل رسیدگی به تمام دعاوی ایست که دران اشخاص حقیقی یا حکمی بشمول دو لت به صفت مدعی یا مدعی علیه قرار گرفته ودر پیشگاه آن مطابق احکام قانون اقامه شود.

(۲) محاکم صلاحیت رسیده گی قضایای ذیل رادارا میباشند:

۱ـ دعاوی ناشی از ار تکاب جرم .

۲ـ دعاوی مدنی وتجارتی.

۳ـ دعاوی اداری کارو کارگر

٤ـ سایردعاوی که بموجب احکام قانون درمحکمه اقامه میشود.

ماده چهارم:

هیچ قانون درهیچ حالت نمیتواند قضیه یا ساحه ای را از صلا حیت محکمه خا رج سا زد .

ماده پنجم:

قضایا درمحکمه بانظر دا شت اصل دسته جمعی به نحوآتی رسیده گی میشود :

د شمکی تعدیلونه

۱ ـ په لومړنی پړاو کی د دریو تنو قاضیانو په ګډون خو دا چی د قاضیانو شمیر تر دری تنه لږ وی پدغه صورت کی تردری تنه لږ قاضیانو په واسطه پرقضیی باندی رسیده ګی جواز لری.

۲ـ په استینافی پړاو کی ددری تنه قاضیانو پهواسطه.

۳ـ دخارنی په پړاو کی د دریو تنو یازیاترو قاضیانو په واسطه.

شپږمه ماده :

(۱) تورن داحق لری چی په خپله یاد مدافع وکیل په واسطه له خانه دفاع وکړی.

(۲) له تور نو یا نو رو هغو کسانو نو څخه دد فاع په خاطر چی مدافع وکیل و نه لری اود مدافع وکیل دنیولو توان و نهلری په ستره محکمه کی دحقوقی مرستو اداره جوړیږی

دحقوقی مرستو دادارې تشکیل ، صلاحیت اودفعالیت ډول د هغی مقرری پهواسطه تنظیمیږی چی دستری محکمی دعالی شورا له خوا تصویبیږی .

اوومه ماده:

په مدنی ، تجارتی.اداری

۱ـ درمرحله ابتدائی به اشتراك سه نفر قاضی مگر اینکه تعداد قضات کمتر از سه‌نفر باشد دراینصورت رسیده‌گی قضیه توسط‌کمتر ازسه‌نفر قاضی جواز دارد .

۲ـ درمرحله استینافی توسط سه نفر قاضی.

۳ـ درمرحله نظارت توسط سه‌نفر قاضی یابیشتر ازآن.

ماده ششم :

(۱) متهم حق دارد شخصا یاتوسط وکیل مدافع ازخود دفاع نماید.

(۲) بخاطردفاع ازمتهمین یاسایر اشخاصی که وکیل مدافع نداشته وقادر به‌گرفتن وکیل مدافع نباشند اداره مساعدت حقوقی درستره محکمه تشکیل میگردد.

تشکیل ،صلاحیت وطرز فعالیت اداره مساعدت حقوقی توسط مقرره‌ای که ازطرف شورای عالی‌ستره محکمه تصویب میشود ،تنظیم‌میگردد

ماده هفتم :

دردعاوی مدنی، تجارتی

اود حقیقی او حکمی کسا نو ترمنځ نورو دعـواوو کـی د دعو ی دواړه خوا وی‌دقانو ن دحکمو نو سره سم د مدا فع وکیل دنیولوحق لری.

اتمه ماده :

محکمه د هغی قضیی په هکله چی تر رسیده گـــی لاندی یی نیو لی ده د حکم له صا درولو څخه ډډه نه شـی کولی.

دمحکمی تر خیړ نـــی لاندی قضیه د تصمیم نیو لو نه د مخه له محکمی څخـــه ایستل کیدای‌نه شی .

نهمه ماده :

دد عوی دواړه خواو ی‌کولی شی د قانو ن دحکمو نو له مخی دپور تنی محکمی پـــه وړاند ی دلا ند نی محکمی د صادر کړأ ی شو یو پر یکړو په هکله اعترا ض‌وکړ ی .د محکمو قطعی پر یکړ ی له دی حکم څخه جلا دی.

لسمه ماده :

که محکمی ته د قضیی د رسیده گی په‌و خت کی‌جو ته شی چی له قانون څخه ســـر اداری وسایـر دعـاوی بین اشخاص حقوقی وحکمی طرفین حق‌گرفتن وکیل مدافع‌را طبق احکام قانون داراءمیباشد.

ماده هشتم :

محکمه نمیتواند ازاصدار حکم درباره قضیه ایکه آنرا مورد رسیده‌گی قـرار داده خود داری نماید.

قضیه تحت بررسی محکمه قبل ازاتخاذ تصمیم ازمحکمه خارج ساخته نمیشود.

ماده نهم :

طرفین دعوی میتوانند در مـورد فیصله هـای صا دره محکمه تحتانی مطابق احکام قانون به‌پیشگاه محکمه فوقانی اعتراض نماید، فیصلـه های قطعی محاکم ازین حکم مستثنی است.

ماده دهم:

هرگاه محکمه‌حین رسیده‌گی قضیه دریابد که ازقانون تخطی صورت گرفته است

غړو نه شوی ده ، مو ضو ع یی د قرار په تر خ کی خار نوالی ته خبرور کوی.

یوو لسمه ماده :

قا ضیا ن دد غی دند ی په موده کی دسیا سی گو نـــد غړیتوب لر لی نه شی .

دو هم با ب

د محکمو تشکیل اوصلاحیت

لومړی فصل

دستری محکمی تشکیل

دوو لسمه ماده :

ستره محکمه د هیواد تـر ټو لو لوړ قضا یی اور گا ن دی ، دقضا یی یواز نـــی سیستم په‌سر کی ځای لر ی جوړه شوی ده له :

۱ ـ عالی شورا .

۲ د عمومی جزاء د قضیـو هیات .

۳ـ دعامه امنیت د قضیـو هیات .

٤ـ دمدنی قضیو هیات .

٥ـ دوسله وال پـــو ځ د قضیو هیات.

دیار لسمه ماده :

دستری محکمی عا لی‌شورا جوړه شو یده له :

۱ـ قا ضی القضا ت‌درئیس په‌تو گه .

۲ـ دقا ضی القضـــــا ت موضوع راطی قراری به‌خار نوالی اطلاع میدهد.

ماده یازدهم :

قضات نمیتوانند درمدت تصدی وظیفه عضویت حزب سیاسی را داشته باشند.

باب دوم

تشکیل وصلاحیت محاکم

فصل اول

تشکیل ستره محکمه

ماده دوازدهم :

ستره محکمه عا لی‌تـــرین ار گان قضا یی کشور بو ده در راس سیستم وا حـــد قضا یی قرار دا شته متشکل است از:

۱ـ شورای عا لی .

۲ـ هیات قضایای جـــزاء عمومی .

۳ـ هیات قضایای امنیـــت عامه .

٤ـ هیات قضایای مدنی .

٥ـ هیات قضا یای قـوای مسلح.

ماده سیزدهم:

شورای عا لی ستره محکمه مرکب است از :

۱ـ قا ضی القضا ت‌بحیث رئیس .

۲ـ معاو نا ن قا ضی ـ

مر ستیا لا ن د غړی په توګه.

۳ـ دستری محکمـــی د دیوانونو رئیسان دغړی پـــه توګه .

٤ـ دستری محکمی دعا لی شو را د دارالا نشاء رئیس‌چی د ستری محکمی غړی تو ب هم لری‌دمنشی په‌تو گه .

څوار لسمه ما ده :

دستری محکمی دعمومی جزا قضیو هیات جوړه شویده له .

۱ـ دعمو می جزا دیوا ن .

۲ـ دقاضیانو دمحا کمـــی اود صلا حیت د تناز ع دیوان.

پنځلسمه ماده:

دستری محکمی دعا مـه امنیت د قضیو هیا ت جوړه شویده له:

۱ـدعا مه امنیت دیوان .

۲ـ دکور نی اوبهر نـــی امنیت پر ضد دجرمونودیوان.

شپاړ سمه ماده :

دمدنی قضیو هیا ت‌جـــوړ شوی دی له :

۱ ـ دمدنی او عا مـــه حقوقو دیوان .

۲ ـ تجار تی دیوا ن .

اوو لسمه ماده :

په‌و سله وال پو ځ کـی د ستری محکمی د قضیو هیات القضا ت به حیث اعضا .

۳ـ روسا ی دیوا نهـــا ی ستره محکمه به حیث‌اعضاء .

٤ـ رئیس دارالا نشـــاء شو رای عا لی ستره محکمه که عضو یت ستره محکمـــه را نیز دارد به حیث منشی .

ماده چهارده هم:

هیات قضایا ی جزا یـــی ستره‌محکمه متشکل است از:

۱ـ دیوا ن جزای عمومی.

۲ـ دیوان محاکمه قضا ت وتنازع صلا حیت .

ماده پانزدهم :

هیا ت قضایا ی امنیت عامه ستره محکمه متشکل است‌از:

۱ـدیوا ن‌امنیت عا مه .

۲ـ دیوان جرایم علیه‌امنیت داخلی وخار جی .

ماده شانزد هم :

هیا ت قضا یای مد نـــی ستره محکمه متشکل ا ســـت از:

۱ـ دیوا ن مدنی‌و حقو ق عا مه.

۲ـ دیوا ن تجار تی .

ماده هفد هم:

هیئت قضا یای‌ستـــره محکمه در قوا ی مسلح‌متشکل

جوړ شوی دی له :

۱ ـ دافسرانو او مکتبی اوړو ضابطا نو دجر مو نو دیوان.

۲ـ دسر تیرو د جر مو نو دیوان.

اتلسمه ماده :

(۱) دقضیو دهیاتونو دهر یو مشر تا به د قا ضی القضا ت دمر ستیالا نو د یوه اود هریو دیوا نو نو مشر تا به‌دستری محکمی دغړ یو دیوه په غاړ ه دی.

(۲) که په قضایی هیاتونو کی یاد ستری محکمی د اړونو دیوان په‌یوه کی دکوم علت‌له امله دغو نه ی نصا ب پو ره نه شی ، قا ضی القضا ت د قضیو دهیا ت یادنو مو ړ ی دیوان نصا ب دستری محکمی دیو یا څو غړ یو په‌گومارلو سره بشپړ وی .

(۳) که ددیوان درئیس په نشتوا لی کی د ستـــری محکمی غړی د دیوان ریاست ته‌و گوما ر ل شی د دیوا ن‌د رئیس دوا کو نو او دنـــدو لرو نکی دی.

(٤) قا ضی القضـــا ت د اړ تیا په صور ت کی د یو است از:

۱ـ دیوا ن جرا یم افسران وخورد ضابطا ن مکتبی .

۲ـ دیوا ن جرا یم سر ـ بازان.

ماده هجد هم:

(۱) ریاست هریك از هیاتهای قضا یا رایکی از معاو نا ن قاضی القضا ت و ریا ست‌هر یك از دیوانها رایکی‌ازاعضای ستره محکمه به عهـــد ه دارد .

(۲) هر گاه نصاب جلســه به علتی در هیاتها ی قضا یی یادر یك دیوا ن مر بو طستره محکمه تکمیل نگردد، قا ضی‌ـ القضا ت می توا ند باتو ظیف یك یا چند عضو ستره‌محکمه نصاب هیا ت قضایا یا دیوان مذ کور را تکمیل نماید.

(۳) هر گاه عضو ستـــره محکمه در غیاب رییس دیوا ن به‌ریاست دیوا ن تو ظیـــف گردد حایز صلا حیت ها و وظا یف رئیس دیوا ن مـــی با شد .

(٤) قاضی القضا ت مـــی تواند در صورت ضرور ت

دیوان غړی و بل دیوان ته په موقت ډول گومارلی شی.

دوهم فصل
دستری محکمی واکونه او دندی

نوگسمه ماده:

دستری محکمی عالی شورا لاندنی واکونه او دندی لری:

۱- محکمو ته د قوانینو دتطبیق په هکله دتوضیحاتو ورکول.

۲- دقضایی تجربو او احصاییی یوگونی کولو او اړوندی چارو یی تنظیمول.

۳- دملی شورا یوه دواړو مجلسونو ته د قانون د وضع تعدیل او لغوه کولو په هکله وړاندیز کول.

٤- د قضایی چارودتنظیم په باب د مقرری او لایحی تصویبول.

٥- د محکمو له اجراآتو څخه څارنه اود قضایی هیاتونو د رئیسانو رپوټ اوریدل.

٦- دقضدی جنحی یا جنایت دار تکاب له املـه اعضای یك دیوان را به دیوان دیگر موقتاً توظیف نماید.

فصل دوم
صلاحیت و وظایف ستره محکمه

ماده نزدهم:

شورای عالی ستره محکمه دارای صلاحیت ها و وظایف ذیل می باشد:

۱- اعطای توضیحات به محاکم در مورد تطبیق قوانین.

۲- توحید تجارب و احصاییه قضایی و تنظیم امور مربوط به آن.

۳- پیشنهادوضع، تعدیل ولغو قانون به یکی ازمجلسین شورای ملی.

٤- تصویب مقرره ولایحه مبنی بر تنظیم امور قضایی.

٥- نظارت از اجراآت محاکم و استماع گزارشهای روسای هیاتهای قضایی.

٦- انفصال موقت قاضی ازوظیفه در صورت

د دلیلو نو دشته وا لی په صورت کی له دندی څخه په موقت ډول دقاضی گو ښه کول، د جمهور رئیس له خواد هغه عزل دمنظوری ترو خت پوری .

۷ـ دستری محکمی دتشکیل او بود جی څیړل اوتصو یبول اود پړاو نو دبشپړ و لو په خا طر وا کمنو مرا جعو ته یی وړاندی کول .

۸ـ دقضا یی احصا ییی دفور مو منظور ی .

۹ـ ددی قانو ن دحکمو نو سره سم د قضا یی انسلا ك تصویبول ،د محکمودرئیسا نو او قا ضیانو مقرری ، بدلو ن، ترفیع، تقا عد او لری کول یی، عزل ، دموا فقی ور کو ل ا و داستعفا قبلول .

۱۰ ـ د قضیو بل هیا ت یا دیوان ته دستری محکمی د قضیو له هیات یا دیوا ن څخه دقضیو درسیده گی وا ك د اقتضا په و خت کی ورکول.

۱۱ـ دسیاسی گو ندو نواو ټو لنیزو سازما نو نودتاسیس او ثبت په هکله دغوښتنلیك څیړل.

مو جود یت دلا یل مبنی بـــر ار تکا ب جنحه عمد یاجنایت تازما ن منظور ی عزل و ی از طرف رئیس جمهور .

۷ـ بر رسی و تصو یـب تشکیل و بود جه ستـــــره محکمه و ارایه آن به مرا جع ذیصلاح جهت طی مرا حل.

۸ـ منظوری فورمه هـــای احصائیه قضایی .

۹ ـتصو یب انســـلا ك قضا یی ، تقرر ، تبـــدل تر فیع ،تقا عد ورفع آن،عزل اعطـــا ی موا فقه و قبـــولی استعفی روسا و قضـــا ت محا کم مطابق احکا م ا یـــن قانو ن.

۱۰ـ تفو یض صلا حیـــت رسیده گی قضا یا از یـــك هیات قضا یا یا دیوا ن ستره محکمه به هیا ت قضا یا یـــا دیوان دیگر عندالا قتضا .

۱۱ـ بر رسی در خواست در مورد تاسیس و ثبـــت احزا ب سیا سی و ساز ما ن های اجتما عی .

۱۲ـ دقانون د حکمو نو سره سم د محکمو نو ر ی اړو ند ی مسالی څیړل .

شلمه ماده :

دستری محکمی عا لی‌شورا صلا حیت لر ی د محکمو پر هغو قطعی حکمو نو باند ی‌چی دنوړیو دلیلو نو درا منځته کیدو له‌کبله لوی څار نوا ل پری اعترا ض کړی وی په‌هغه شان چی په قوا نینو کی اټکل شوی دی نوی کتنه‌و کړی.

یوو یشتمه ماده :

دستری محکمی عا لی شو را صلا حیت لر ی دلوی څار نوا ل یاد دعو ی د یوی خواد غوښتنی پرښت د څانګړیو ، دموجه د لیلو نو دشته وا لی اودنه‌رفع کیدونکی اړ تیا په حالتونو کی دیو ی محکمی په‌واك کی د شا ملو قضیو رسیده گی ور ته محکمی ته‌و سپار ی .د محکمو بدلون دستری محکمی دعا لی شورا دغړ یو د دوه پردر ی برخی په اکثر یت سره صورت نیسی .

دوه ویشتمه ماده :

(۱) دستری محکمی عا لی شورا په هرو پنځلسو ور ځو

۱۲ـ بر رسی سا یر مسا یل مر بوط به محا کم مطابق به احکام قانو ن .

ماده بیستم:

شورا ی‌عا لی ستره محکمه صلا حیت دا رداحکا م قطعی محاکم را که به سبب ظهور دلایل جد ید مورد اعترا ض لوی څار نوا ل قرار گر فته با شد ، به طر یقی‌که در قوا نین پیشبینی شده است تجد ید نظر نما ید .

ماده بیست‌و یکم :

شو رای عا لی ستره محکمه صلا حیت دا رد به اسا س تقا ضا ی لوی څارنوا ل یا طر ف د عوی‌در حالات خا ص ، مو جود یت دلا یل مو جه‌و ضرور ت غیر قابل رفع ، رسیده گی به قضایای شا مل صلا حیت یك محکمه رابه محکمه مماثل تفو یض نماید ، تبد یل محکمه به اکثریت د و ثلث اعضا ی شو رای عا لی ستره محکمه صورت می گیرد .

ماده بیست‌و دوم :

(۱) شورای عا لی ستره محکمه در هر پانز ده روز یك

کی یو ځل خپله عادی غونډه دایروی .

(۲) دستری محکمی دعالی شورا فوق العاده غونډه په لاندنیو حالتونو کی دایر یدای شی :

۱ ـ دقاضی القضات غوښتنه.

۲ـ دلوی څارنوال وړاندیز .

۳ ـ دستری محکمی دعالی شوراد غړیو د دریمی برخی غوښتنه.

(۳) دقضایی موضوع ګانو په اړوند دستری محکمی دعالی شورا په غونډو کی دلوی څارنوال او دده په نشتوالی کی دده د هغه مرستیال ګډون چی واک ورسپارل شوی وی هر و مرو دی.

درویشتمه ماده :

دستری محکمی دعالی شورا غونډه د هغی دغړیو ددوه پردری برخی د حاضر یدو په صورت کی دایر یدای شی . دستری محکمی دعالی شورا تصمیم د هغی دغړیو دراینو په اکثریت سره نیول کیږی خو بار جلسه عادی خود ر ادایر مینماید.

(۲) جلسه فوق العاده شورای عالی ستره محکمه در احوال آتی دایر شده میتواند :

۱ـ تقاضای قاضی القضات .

۲ـ پیشنهاد لوی څارنوال .

۳ـ تقاضای یك ثلث اعضای شورای عالی ستره محکمه .

(۳) اشتراك لوی څارنوال ودر غیاب وی معاونیکه به وی تفویض صلاحیت شده جلسات شورای عالی ستره محکمه به ارتباط موضوعات قضایی حتمی است .

ماده بیست و سوم :

جلسه شورای عالی ستره محکمه در صورت حضور دو ثلث اعضای آن دایرشده میتواند.

تصمیم شورای عالی ستره محکمه به اکثریت آرای اعضای آن اتخاذ میگردد ، مگر اینکه

داچی په دغه قانو ن کی بل
ول حکم شوی‌وی .

څلیرو یشتمه ماده :

دقضیو هیا تو نه‌اودستری
محکمی دیوا نو نه مد نـــــی
او جزا یی قضیی دخار نی په
ډول تررسیده گـی لاندی
نیسی . دقا ضیانو د محاکمی
او د صلاحیت دتنازع د دیوان
څخه پر ته چی دقا ضیا نو
جر مو نه په‌لومړ نی ډو ل
تر رسیده گی لا ندی نیسی.

پنځه‌و یشتمه ماده :

دستری محکمی دیوانو نه
پر هغو ټو لو قضیو باند ی‌چی
داستینا ف او اړو نـــد و
مرا فعه محکمو څخه دد عو ی

دوا ړو خواوو یاد هغو دیو
تن دفر جا م غو ښتنی له امله
نوموړیو دیـوا نونـــو تـــه
وړاندی کیږ ی درسیده گی‌او
دحکم دصا درو لو واك لری.

شپږ و یشتمه ماده :

دستری محکمی دیوانو نه د
دغه قانو ن د حکمو نو د په
نظر کی نیو لو سره د قضیو
درسیده گی په‌و خت کی ټول
هغه‌وا کو نه لری کوم چـــی
نوری محکمی یی لری .

در ین قا نون طور د یگـر ی
حکم شده با شد .

ماده بیست و چارم :

هیئت های قضا یا و دیوا-
نهای ستره محکمه قضایا ی
جزائی و مد نی را به شکـــل
نظارت رسیده گی مینماید، با
ستثنی دیوان محا کمه قضات
رتنازع صلاحیت که جرایـــم
قضات را به شکل ابتدا ئیـــه
رسید گی مینما ید .

ماده بیست وپنجم :

دیوان ها ی ستره محکمـــه
صلاحیـــت رسیدگی و صدور
حکم را در تما م قضا یا ئـــی
که ا ز محاکم استینا ف ومرا-

فعه مر بوط به ا ثر فر جـــام
خواهی طر فین د عو ی یایکی
از آن ها به پیشگاه د یوان‌های
مذکور ار جاع میگردد ، دارا
میبا شند .

ماده بیست وششم :

دیوانهای ستر ه محکمـــه
حین رسید ه گی قضا یا بـــا
نظر داشت احکا م این قانون
حایز تما م صلاحیت ها یـــی
اند که سا یر محا کم دارا ء
میبا شند .

اووه ویشتمه ماده :

دستری محکمی دیوانو نه رارسید لی قضیی د قوا نینو اود اسلام دشر یعت دحکمونو دتطبیق له پلوه تر رسیده گی لاندی نیسی . په هغه صورت کی چی دغه تر اعترا ض لاندی حکم دقانو ن پر خلاف یاد قانو ن په تطبیق یا تاویل کی د خطا یاد اسلا م شر یعت دحکمو نو پر خلا ف صا در شوی وی ذ ستر ی محکمی دیوا ن د غه حکم نقضو ی اود قانو ن اوداسلام دشر یعت دحکمو نو سره سم حکم صا دروی . د حدود ا و قصا ص قضیی له پور تنی حکم څخه جلا دی.

اته و یشتمه ماده :

دستری محکمی اړ و ند دیوا ن په هغو حالتو نو کی چی دلا ند نی محکمی په پریکړه کی دد عوی په منځپا نگه کی نیمگړ تیا یاد دعوی په کیفیتو نواوحالتو نو کی نیمگړ تیاو مو می د غه حکم نقضوی . په دغه رازحالت کی نو موږ ی نیمگړ تیا په د لیلونو سره په ډاگه کوی او دغه پریکړه د رسیده گی ا و

ماده بیست و هفتم :

دیوا ن تهای ستره محکمه قضا یای وارده را از نا حیه تطبیق ا حکا م قوا نین وشر یعت اسلام مورد رسید ه گی قرار مید هند ، در صور تیکه حکم مورد ا عترا ض درمخا لفت با قانون یا خطا در تطبیق یا تا و یل قا نون یادر مخا لفت با احکا م شر یعت اسلام صادر شده باشد،دیوان ستره محکمه حکم را نقض نموده مطابق به احکام قانون و شر یعت اسلام حکم صادر میکند .

قضا یا ی حدود وقصا ص از حکم فوق مستثنی است .

ماده بیست و هشتم :

دیوا ن مر بو ط ستره محکمه در حا لاتیکه نقض در متن دعو ی یا نقض در کوا یف و حالات د عو ی را در فیصله محکمه تحتانی دریابد. حکم را نقض مینماید ، درچنین حالت نقض مذکور را با دلایل تصریح نمود ه فیصله را به محکمه مر بو ط غر ض ر سید گی و

نوی پریکړی دصادرو او په
خاطر اړوندی محکمی ته
استوی خو د هغو قاضیانو
په‌واسطه چی اکثریت یی د
لومړ نیو قاضیانو له جملی
څخه نه وی پریکړه وکړی.
که اړوند ه محکمه‌دستر ی
محکمی د دیوان دنظر یی پر
خلاف حکم صادر کړی‌دقضیو
اړوند هیات د خپلو غړیو
په‌بشپړ واړلی سره غونډه
کوی . د دوه پر دری برخی
په‌رایو سره قطعی حکم
صادروی .

نهه‌و یشتمه ماده :

دقضیو اړوند هیات‌ددغه
قانون په‌پنځه ویشتمی اوشپږ
ویشتمی مادو کی اتکل شوی
واکونه لری .

دیر شمه ماده :

دقضیو د بیارسیده گی په
هکله پر لاندنیو محکمو
باندی دپور تنیو محکمو
حکمونه او قرارونه د عملی
کولو وړ دی.

صدور فیصله مجدد از جاع
میدارد که توسط قضاتیکه
اکثریت‌غیر از قضات اولی
باشند فیصله صادر نمایند .
هر گاه محکمه مربوط
خلاف نظر دیوان ستره محکمه
حکم صادر نماید ، هیئت
قضایای مربوط با اعضای
کامل خود جلسه نموده به
دو ثلث اراء حکم قطعی صادر
مینماید .

ماده بیست ونهم:

هیئت قضایای مربوطصلا-
حیت های مندرج مواد بیست
وپنجم و بیست وششم این
قانون را دارا میباشد .

ماده سی ام :

احکام و قرار های محاکم
فوقانی در مورد رسیده گی
مجدد قضایا بر محاکم‌تحتانی
واجب التعمیل میباشد .

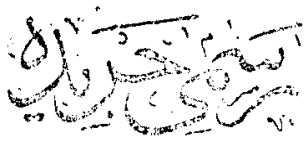

یو دیرشمه ماده :

لا ند نی محکمه چی قضیه یی بیاتر رسیده گی لا ندی نیسی او حکم پری صا دروی د بیا فر جام غوښتنی په صورت کی دستری محکمی اړ و ند دیوان دغه پریکړه تر غور لا ندی نیسی او په خپله پر مو ضوع باندی حکم صا دروی ،دغه حکم قطعی دی.

ماده سی و یکم :

محکمه تحتا نی که قضیه را مجددا ر سید ه گی و حکم صادر نمود ه در صور ت فرجا م خوا هی مجدد دیوا ن مر بو ط ستر ه محکمه فیصله را مورد غور قرار مید هد و خود در مو ضو ع حکم صادر مینما ید ، این حکم قطعی میبا شد .

دوه دیر شمه ماده :

دستری محکمی دقاضیا نو د محاکمی اود صلا حیت دتنازع دیوا ن دافغا نستان جمهوریت د محکمو د صلا حیت له تنازع څخه راپیدا شوی قضیی د قا ضیا نو له جر مو نو نه را پیدا شوی جزا یی قضیی اوله قضا یی او ادار ی خلاف کاریو څخه را پیدا شوی قضیی باندی رسیده گی کوی . د نوموړ ی دیوا ن پریکړ ه ا و قرار قطعی دی .

ماده سی و دو م :

د یوا ن محا کمه قضا تو تنا زع صلا حیت ستره محکمه قضا یا ی ناشی از تنا ز ع صلاحیت ، محا کم جمهو ری افغا نستا ن قضا یا ی جزائی ناشی از جرا یم و قضا یا ی ناشی از تخلفا ت قضا ئی و ادا ری قضا ت را رسید ه گی مینما ید ، فیصله و قرار دیوان مذکور قطعی میباشد .

دری دیرشمه ماده :

دستری محکمی د قضیود هیاتو نو رئیسا ن لا ند نی واکو نه او دندی لری:

ماده سی و سوم :

رو سا ی هیت ها ی قضا یا ی ستر ه محکمه دارا ی صلاحیت ها و وظا یف ذیل میباشد :

۱ ـ دقضیو د اړ و ندهیات عمو می لار ښوو نه

۲ ـ دقضیو د اړو ند هیات دغونډې مشری .

۳ ـ داقتضاء په‌و خت کی داړو ندو دیوا نو نو مشری.

٤ ـ دقضا یی تجر بـــود یو گونی کولو داړ و ندوچارو دتنظیم په مقصد د قضیـــو د هیات د غونډې دایرول .

٥ـ دستری محکمـــــی عالی شورا ته د قضیـــو د هیا ت د اجرا آ تو ر بوټ وړاندی کول .

٦ـ دقانو ن دحکمو نوسره سم دنورو وا کو نو تطبیقول.

ځاور دیرشمه ماده :

دد یوانو نو رئیسا نلاندنی واکو نه او دندی لری:

۱ـداړو ندديوان د فعـــا لیت لار ښوو نه.

۲ ـ د اړو ند دیوان‌دغونډو دایرو ل او مشری یی په غاړه اخیستل .

۳ـ د اړو ند دیوان‌دقضایی تجر بو دیو گونی کولو دچارو تنظیمول اود قضیو د هیا ت رئیس اود ستری محکمـــــی عالی شـــورا تـــه ر پـــو ټ وړاندی کول .

۱ـر هبر ی عمومی هیت قضا یا ی مر بو ط .

۲ـر یا ست جلسه هیت قضا یا ی مر بو ط.

۳ـر یا ست د یو ا نها ی مربوط عندالاقتضا .

٤ـد ایرنمود ن جلسه‌هیت قضا یا بمنظور تنظیم ا مـور مر بو ط به تو حید تجار ب قضا ئی .

٥ـارا ئه را پور ا جر اآت هیت قضا یا به شورا یعالی ستر ه محکمه .

٦ـتطبیق سا یر صلاحیت ها مطا بق ا حکا م قا نون.

ماده سی و چهارم :

رو سا ی د یوا نها دارا ی صلاحیت ها و وظایف ذ یـل میبا شند :

۱ـر هبر ی فعا لیت دیوان مر بو ط.

۲ـتدو یر جلسا ت دیوان مر بوط و ریاست ازآن .

۳ـتنظیم امور تو حیـــد تجار ب قضا ئی دیوا ن مربوط و ارا ئه گزارش به رئیســـ هیت قضا یا وشورا یعا لـــی ستر ه محکمه .

رسمی جریده

پنځه دیر شمه ماده :

دقضیو د هیا تو نـــــو رئیسا ن ، د دیوا نو نـــــو رئیسان اود ستر ی محکمـــــی غړی پر قضیو بانـــــدی د رسیده گی دکیفیت او مو دی، دقوا نینو دتطبیقولو اود صادر کړای شو یو پر یکړو لـــــه مدللتو ب نه ځا نی مسوولیت لری.

شپږ دیر شمه ماده :

ستره محکمه په ادا ر ی سا حه کی لاند نی وا کو نه لری:

۱ ـ دافغا نستا نجمهوریت د محکمو دادارو لار ښوو نه او دهغوی له فعا لیت نه ځار نه.

۲ـ دقانون د حکمو نو سره سم دحقو قی او قضا یی فعا ـ لیتو نو په ډگر کی دنړیوالو اړ یکو تا مینول .

۳ ـ د محکمو د فعا لیت د پر مخبیو لو په خا طر دمادی سا نتیاوو برا برول .

٤ـ د مسلکی او ا دا ر ی کا درو نو ، دقضا یی ستاژد کورس اود قضا یی کادرو نو دتخصص دسطحی دلوړ بیولو لاربښوو نه او داړو ندو چارو تنظیمو ل .

ماده سی و پنجم :

رو سا ی هئیت هـــا ی قضا یا ، رو سا ی د یوا نها و اعضا ی ستر ه محکمه در مورد کیفیت و میعاد ر سید ه گی قضا یا تطبیق قوا نین ومدلل بودن فیصله های صادره مسوو ـ لیت فرد ی دارند .

ماده سی وششم :

ستر ه محکمه در سا حـه اداری دارای صلاحیت هـای ذیل میبا شند :

۱ـ ر هبر ی ادارا ت محاکم جمهور ی افغا نستا ن ومرا ـ قبت از فعا لیت آنها .

۲ـ تا مین ار تبا طا ت بین المللی در عر صه فعا لیتهای حقو قی و قضا ئی مطا بـــق احکا م قا نو ن .

۳ـتا مین تسهیلات ما دی جهت پیشبرد فعا لیت محاکم.

٤ـر هبر ی و تنظیم امور مر بوط به کادر ها ی مسلکی و ادار ی ، کورس ستاژقضایی و ار تقا ی سطح تخصص کادر ها ی قضا ئی .

۵ ـ دقضا یی تجربو تدقیق او مطالعه کول او د محکمو په اجراآتو کی د نیمګړتیاوو د لری کولو په خاطر دتدبیرو نیول .

٦ ـ دقضا یی احصا ییی اوله ترلاسه شویو ارقامو څخه د علمی او عملی استفادی دچارو تنظیمول .

۷ ـ دقوانینو، مقررو او دا تیاوو کتابونو او وسیلو له پلوه د محکمو تامینول .

۸ـ د علمی حقوقی څانګړی مجلی خپرول .

اووه دیرشمه ماده :

(۱) دقضا (دقضا ییه قوی) بودجه دستری محکمی دعالی شورا له تایید ورو سته دقانون دحکمو نو سره سم پیاوو نه وهی .

(۲) دقضا (دقضا ییه قوی) تشکیل د ستری محکمی دعالی شورا له خوا تصویب اود جمهور رئیس له منظوری نه ورو سته تطبیقیږی .

اته دیرشمه ماده :

ستره محکمه د افغانستان جمهوریت د محکمو فعالیت څاری ، اود محکمو دریاست دوی داجراآتو په

۵ـ تدقیق و مطالعه تجارب قضائی و اتخاذ تدابیر جهت رفع نواقص در اجراآت محاکم.

٦ـتنظیم امور احصائیه قضائی و استفاده علمی وعملی از ارقام حاصله .

۷ـتامین محاکم از ناحیه قوانین ، مقررهها ، کتب و وسایل ضروری .

۸ـنشر مجله اختصاصی علمی حقوقی .

ماده سی و هفتم :

(۱) بودجه قضاء(قوه قضائیه)بعد از تائید شورایعالی ستره محکمه بر طبق احکام قانون طی مراحل میگردد .

(۲) تشکیل قضا (قوه‌قضائیه)از طرف شورایعالی ستره محکمه تصویب و بعد از منظوری رئیس جمهور تطبیق میگردد .

ماده سی و هشتم :

ستره محکمه فعالیت محاکم(جمهوری افغانستان را نظارت و گزارش روسای‌محاکم را در مورد اجراآت آنها

هکنه اوری اود محکمو دفعالیت دښه‌وا لی اود کتو رو تجربو دعا مو لو له پاره تدا بیـــر نیسی .

نهه دیرشمه ماده :

(۱) ستره محکمه اواړوندی محکمی دور سپار ل شو یـــو دندو دپر مخبیو لو په خا طر مسلکی او اداری خا نگـــی لری .

(۲) د خا نگو شمیر، ددوی دندی او واکو نه د مقـــر رو او لایحو د حکمو تو شره سم تنظیمیږی.

(۳) دقضا د ادا ری چارو دپر مخبیو لو په خا طر دچارو اداره جوړیږی.

(٤) دچارو داداری د رئیس صلا حیت اودندی د قا ضی القضا ت له خوا ور ته ا ستل کیږی.

څلو ینښتمه ماده :

قا ضی القضا ت د ستر ی محکمی دفعا لیت په‌پر مـــخ بیولو کی . دقا ضی القضا ت مر ستیا لا ن اود دیوا نو نو رئیسا ن داړو ندو سا حو د فعا لیت په پر مخبیو لو کـی خانی مسوو لیت لری.

استما ح و جهت بهبود فعا لیت محا کم و تعمیم تجارب مفید تدا بیر اتخاذ مینما ید.

ماده سی و نهم :

(۱) ستره محکمه و محاکم مربوط جهت پیشبرد وظایف محو له دارای شعبات مسلکی واداری میباشد .

(۲) تعداد شعبات ، وظایف رسیدگی جهت خای آنها ، طبق احکام مقرره ها و لوا یـــح تنظیم میگردد .

(۳) جهت پیشبرد امـــور اداری قضا ،اداره امـــور تشکیل میگردد .

(٤) صلاحیت ووظایف رئیس اداره امور از طرف قا ضـــی القضات تعیین میگردد .

ماده چهلم :

قا ضی‌القضات در پیشبـرد فعالیت ستره محکمه ،معا ـ ونان قا ضی‌القضات و روسای دیوا نها در پیشبرد فعا لیت سا حات مربوط مسوو لیت فردی دارند.

یوخلو پنښتمه ماده :

قا ضی القضا ت لا ند نی واکو نه او دندی لری:

۱ ـ دافغا نستـــــا ن جمهور یت د ستری محکمی او نورو محکمو د فعا لیت عمو می لار ښوو نه .

۲ـ دستری محکمی دعا لی شورا دغو نډو مشری .

۳ ـ د اقتضاء په‌و خت کی دستری محکمی د قضیـــود هیاتو نو او دیوا نو نودغو نډو مشری.

٤ ـ دستری محکمی اړوندو دیوا نو نو ته دستری محکمی د غړیو گومارل .

٥ـ داقتضا په صور ت کی دستری محکمی له یو دیوا ن څخه و بل دیوا ن ته د قضیی سپار ل .

٦ ـ دافغا نستان جمهوریت د محکمو د فعا لیت دپلټنی په هکله دامر صا درول .

۷ ـ له هغو قا ضیا نو څخه دتحقیق په‌با ب دقضا یـــی پلټنی ریاست ته د امرصادرول کوم چی د دندی له اجرا څخه په‌راپیدا شو یو قضا یی خلاف کار یو تور ن شوی دی .

ماده چهل‌ویکم :

قاضی‌القضات دا را ی صلاحیت هاووظایف ذیل است:

۱ـرهبری عمو می فعالیت ستره محکمه و سا یر محاکم جمهوری افغا نستان .

۲ـ ریاست جلسات شورا یعالی ستره محکمه .

۳ـ ریاست جلسات هیئت های قضا یا ودیوا نهای‌ستره محکمه عندا لاقضا

٤ـ تو ظیف اعضای ستره محکمه به دیوا نهای مر بوط ستره محکمه .

٥ـ احاله قضیه ازیك‌دیوان به دیوان دیگر ستره محکمه عندالا قضا .

٦ـ اصدار امر مبنی بـــر تفتیش فعالیت محاکم‌جمهوری افغا نستان .

۷ـاصدار امر به‌ریاســـت تفتیش قضایی مبنی برتحقیق از قضا تیکه متهم به‌تخلفات قضایی ناشی از اجرای وظیفـــه شده اند.

۸ـ دستری محکمی دعا لی شورا دیریکری پر تطبیـــق باندی خار نه .

۹ـ دقانون دحکمو نو لـه مخی د قضا داور کانونو د تشکیل او بود جی تطبیقول.

۱۰ـ دمارو نی ، خد مـی رخصتی ، به دنده لی دنسوالی یاد نوزو علتو نو په صورت کی یود مرستیا لا نو ته دخپل وا او نو سپارل .

۱۱ـ ددی مادی په لسم جز کی دا ترکل شو یو حالتو نـو دمعاونانو له مرستیالا نو یا بل واکمن شخص له د خپلـو وا کو نو سپارل .

۱۲ـ دقانو ن دحکمو نو سره سم دمورو مسا ایل په مطابقـه تصمیم نیول .

دریم فصل

داستینا ف د محکمـــو تشکیل او صلا حیت

دوه څلو یښتمه ما ده :

داستینا ف محکمه لـــه رئیس ، مر ستیا ل ، د دیوا نونو درئیسا نو ، غړ یو ا و اداری کار کوو نکو څخه جوړه شوی ده . د دیوا نو نو دغړ یو شمیر له دریو تنو څخه نه شی کمیدای .

۸ـ نظارت بر تطبیق فیصله شورایعا لی ستـــره محکمـه

۹ـ تطبیق تشکیل وبود جه از کا نهای قضا مطابق بـــه احکام قا نو ن.

۱۰ـ تفو یض صلا حیتها ی خود بیکی از معا ونان درصورت مریضی ، خد متـــی رخصتی ، غیابت از وظیفه یا سایر علل .

۱۱ـ تفویض برخی صلاحیت خود به معاونان یاشخص ذیصلاح دیگـــر در غیر از ا حـــوال مندرج جز (۱۰) این ماده.

۱۲ـ اتخاذ تصمیم در بـاره سایر مسا یل مطا بق باحکام قانو ن .

فصل سوم

تشکیل و صلاحیت محاکم استیناف

ماده چهل و دوم :

محکمه استینا ف مر کب از رئیس ، معاو ن ،رو سای دیوانها ، اعضا و کار کنا ن اداری میباشد .

تعداد اعضا ی دیوا نهـــا کمتر از سته نفر بو ده نمی تواند.

برنبۀ جزیک

دری څلو ینبتمه ماده :

(۱) د استیناف محکمه له لاند نیو دیوا نو نو څخه جوړه شو یده :

۱ ـ دعا مه امنیت دیوان .

۲ ـ دعا مه حقوقو دیوا ن.

۳ ـ تجار تی دیوا ن .

٤ ـ دکور نی او بهر نی امنیت پر ضد جر مو نو دیوان .

(۲) دو سله وا ل پو ځ داستینا ف محکمه له لا ند نیو دیوا نو نو څخه جوړه شو ی ده:

۱ ـ دافسرانو او مکتبی وړو ضابطا نو د جر مو نو دیوان .

۲ـ دسر تیرو د جر مو نو دیوان.

څلور څلو ینبتمه ماده :

داستینا ف د عا مه امنیت دیوا ن هغی قضیی چی دمرا فعه محکمو دعا مه امنیت دیوا نونه یی پهلوم ړ نی پړاو کی رسیده گی کړی دی په استینا فی پړاو یی تر رسیده گی لا ندی نیسی .

پنځه څلو ینبتمه ماده:

داستینا ف دعا مه حقو قو دیوا ن دعا مه حقو قو قضیی

ماده چهل و سوم :

(۱) محکمه استینا ف متشکل ازدیوانهای آتی است :

۱ ـ دیوان امنیت عا مه.

۲ ـ دیوان حقوق عا مه.

۳ ـ دیوان تجار تی .

٤ـ دیوا ن جرایم علیه امنیت داخلی و خار جی .

(۲) محکمه استینا ف قوای مسلح متشکل از دیوان های آ تی است :

۱ـ دیوان جرا یم افسران وخورد ضا بطا ن مکتبی .

۲ ـ دیوا ن جرا یم سربازان.

ماده چهل و چار م :

دیوا ن ا منیت عا مه استینا ف ، قضا یا ی راکه دیوا نها ی امنیت عا مه محاکم مرا فعه ابتدا رسیده گی نموده اند به مر حله استینا فی رسیده گی مینماید .

ماده چهل و پنجم :

دیوا ن حقوق عا مه استینا ف ، قضایا ی حقو ق

رسمي جريده

اداري قضيي او هغه نوري قضيي چي د مرافعه محکمود مدني او عامه حقوقو ديوانو ته يي په لومړ ني پړاو کي ورباندي رسيده ګي کړي دي، په استينافي پړاو کي تر رسيده ګي لاندي نيسي.

شپږ څلو ينښتمه ماده:

داستينا ف تجارتي ديوان، تجارتي قضيي، دکار او کارګر قضيي چي د مرافعه محکمو په لومړني پړاو کي ورباندي رسيده ګي کړي دي په استينافي پړاو کي تر رسيده ګي لاندي نيسي.

اووه څلو ينښتمه ماده:

د استينا ف د کورني او بهرني امنيت پر ضد جرمونو ديوان هغي قضيي باندي رسيده ګي کوي چي د کورني او بهرني امنيت پر ضد جرمونو محکمه او هغي محکمي چي واک يي ترلاسه کړيدي په لومړني پړاو کي ورباندي رسيده ګي کړي دي.

اته څلو ينښتمه ماده:

دوسله وال پوځ داستينا ف د محکمي ديوانونه هغي قضيي په استينافي پړاو کي تر رسيده ګي عامه، قضايا ي اداري وسايرقضايا يي راکه ديوانهاي مدني وحقوق عامه محاکم مرافعه ابتدا رسيده ګي نموده اند. بمرحله استينافي رسيده ګي مينمايد.

ماده چهل و ششم:

ديوانتجارتي استيناف قضايا ي تجارتي، کار و کارګر راکه ديوانهاي تجارتي محاکم مرافعه ابتدا رسيده ګي نموده اند، بمرحله استينافي رسيده ګي مينمايد.

ماده چهل و هفتم:

ديوان جرايم عليه امنيت داخلي و خارجي استينا ف، قضايا يي راکه محکمه جرايم عليه امنيت داخلي و خارجي وسايرمحاکم که به آنها تفويض صلاحيت شده ابتدا رسيده ګي نموده اند به مرحله استينافي رسيده ګي مينمايد.

ماده چهل و هشتم:

ديوانهاي محکمه استينافي قواي مسلح، قضايا ي را که محاکم ابتدائيه قواي مسلح

لاندی نیسی چی دو سله وال پوځ لومړنی محکمی ور با ندی رسیده‌گی کړی دی .

نه څلو ینښتمه ماده :

داستینا ف د محکمی دیوا- نو نه په استینا فی پړ او کی دقضیو درسیده گی په و خت کی د دعو ی ټول حالتو نه او کیفیتونه بیاتر غور لا ندی‌نیسی دمرا فعه محکمو د دیوا نو نو قرارونه او پریکړ ی چی پـــه لومړنی پړاو کی تررسیده‌کی لاندی شوی دی اودو سله وال پوځ دلو مړ نیو محکمو او د کور نی او بهر نی امنیت پر ضد جر مو نو د لو مړ نی محکمی قرارونه او پر یکړ ی تایید ، نقض یا تعدیلو لـــی شی .

که دقضیو درسیده گی په وخت کی جو ته شی چـــی لا ند نی محکمه وا کمنه نه‌وه یادا چی قضیه زیا ت تحقیق‌ته اړه ده دغه قضیه د یو قرارپه تر ځ کی دبیا رسیده گی له پاره اړو ندی لا ند نی محکمی ته استول کیږ ی .

پنځو سمه ماده :

داستینا ف د محکمی‌رئیس ابتدا رسیده‌گی نموده‌اند ، به مر حله استیناقی رسیده گی مینمایند .

ماده چهل و نهم :

دیوا نها ی‌محکمه استیناف حین رسیده گـــی قضـــایـــا به مر حله استینا فی تمـــام حا لات و کوا یف د عوی را مجددا تحت غور قـــرار داده میتوا نند قرار ها و فیصله‌های د یوا نها ی محا کم مرا فعه‌را که ا بتدا مورد ر سید ه گی قرارگرفته وقرار وفیصله های محاکم ابتدائیه قوای مسلح و محکمـــه ابتـــدا ئیه جـــرایـــم علیه امنیت دا خلی و خارجی را تا ئید ، نقض یا تعد یـــل نما یند .

هر گاه حین ر سید ه گی قضا یا تشخیص گردد کـــه محکمه تحتا نی فاقد صلاحیت بود ه یا اینکه قضیه ا یجا ب تحقیق مز ید را مینما ید ، قضیه طی قرار ی جهت رسید- گی مجدد به محکمه تحتا نی مر بو ط ار جاع میگردد .

ماده پنجا هم :

رئیس محکمه استینـــا ف دارا ی صلاحیت ها و وظایف

رسمی جریده

لاند نی واکونه او دندی‌لری:

۱ ـ د اړو ندو دیوا نو نو لار ښوو نه او فعا لیت یی تنظیمول.

۲ ـ داقتضا په حالت کی د دیوا نو نو دقضا یی غو نډ ښو مشری.

۳ ـ داقتضاء په حالت کی له‌یو دیوان څخه و بل دیوا ن ته دقضیی سپار ل .

٤ ـ دقوا نینو دیو شا ن تطبیق په خا طر د اړ و ند و دیوا نو نو دقضا یی تجر بو یو گونی کول .

٥ـ په مو قت ډو ل بـــل دیوا ن ته دیو دیوا ن غړ ی گومارل .

٦ـ دستری محکمی عا لی شورا ته دقا ضیا نو دسو یی دلوړ بیو لو ،د معلو ما تـــو دپرا ختیا اود دوی‌داستعدا د دودی په خا طر وړا ند یـــز کول.

۷ ـ دقضا یی احصا ییی د پرمختیو لو له پاره داړ و ندو دپوانونو لارښوو نه .

۸ ـ دقانون دحکمو نوسره سم دنورو مسالو په هکلـــــه تصمیم نیول .

یو پنځو سمه ماده :

ذیل میبا شد :

۱ـر هبر ی و تنظیم فعا لیت د یوا نها ی مر بوط .

۲ـر یا ست جلسا ت‌قضائی د یوا نها عند ا لا قتضا ء .

۳ـاحا له قضیه از یك‌دیوان به‌دیوان دیگر عندالاقتضاء

٤ـتو حیدتجار ب قضا ئی د یوا نها ی مر بوط بمنظور تطبیق یکسا ن قوا نین .

٥ـتو ظیف مو قت عضو یك د یوا ن به دیوا ن دیگر .

٦ـارائه پیشنهاد جهت ارتقا ی سو یه ، ا نکشا ف‌معنوما ت و رشد استعداد قضات‌به شورا یعا لی ستره محکمه .

۷ـ رهنما ئی دیـوا نهـای مر بو ط جهت پیشبرد احصائیه قضا ئی .

۸ـ اتخا ذ تصمیـم در باره سا یر مسا یل مطا بق بـــا حکا م قا نو ن .

ماده پنجاه و یکم :

(۱) داستینا ف د محکمی د عا مه امنیت د دیوان رئیس‌په عین حال کی داړو نداستیناف د محکمی درئیس مر ستیال هم دی.

(۲) دو سله وا ل پو ځ د استیناف محکمی د افسرانو او مکتبی وړو ضا بطا نو د جر ـ مو نو د دیوا ن رئیس په عین حال کی دو سله وا ل پو ځد استینا ف محکمی در ئیس مرستیال هم دی .

دوه پنځو سمه ماده :

داستینا ف د محکمی رئیس مکلف دی له خپلو اجرا آ تو څخه دمتری محکمی عا لی شوراته رپو ټورکړی.

دری پنځو سمه ماده :

داستینا ف د دیوا نو نو رئیسا ن لاندنی دندی‌اوواکونه لری:

۱ ـ داړو ند دیوان‌دفعالیت لار ښوو نه .

۲ـ دقضا یی غو نـــډو مشری.

۳ ـ دقضا یی تجر بوتنظیم او یو گونی کول .

څلور پنځو سمه ماده :

داستینا ف د محکمی رئیس اود دیوا نو نو رئیسا ن ا و

(۱) رئیس د یوا ن ا منیت عا مه محکمه استینا ف در عین حا ل معاو ن ر ئیس محکمـــه استیناف مر بوط میبا شد .

(۲) رئیس‌د یوا ن جرا یم افسران و خـورد ضا بطـان مکتبی محکمه ا ستینا ف‌قوای مسلح در عین حال معاون‌رئیس محکمه استیناف قوای مسلح میبا شد .

ماد ه پنجاه ودوم:

رئیس محکمه استینا ف مکلف است از اجراآت خویش به شورا یعا لی ستر ه محکمه گزارش دهد .

ماده پنجاه وسوم :

رو سا ی د یوا نهای‌استیناف دارا ی صلاحیت ها و وظایف ذیل میبا شد :

۱ـر هبر ی فعا لیت دیوان مر بوط.

۲ـریا ست جلسا ت‌قضائی

۳ـتنظیم و تو حید تجارب قضا ئی .

ماده پنجاه و چهار م :

رئیس محکمه استینا ف ، روسا و اعضای دیوا نهای آن

غړی یی د قضیو درسیده گی له‌کیفیت او مودی ، دقانو نله سم تطبیق اود خپلو صا د ر کړای شو یو پر یکړو له‌مدلل توب خخه خا نی مسوو لیت لری.

څلورم فصل

د مرا فعه محکمو تشکیل او صلاحیت

پنځه پنځو سمه ماده:

(۱) په هرولا یت او دکا بل په‌ښار کی یوه د مرا فعی‌محکمه شته دی.

(۲) د مرا فعی محکمه له رئیس ، مر ستیا ل،ددیوانونو درئیسا نو ، غړ یو او ادار ی کار کوو نکو خخه جو ړه‌شوی ده .

شپږ پنځو سمه ماده :

(۱) د مرا فعی محکمه متشکله ده له :

۱ ـ د عمو می جزا دیوان.

۲ـ دعا مه امنیت دیوا ن.

۳ـ دمدنی او عا مه‌حقو قو دیوا ن.

٤ـ تجار تی دیوا ن .

(۲) دکابل دښاری مرا فعی محکمه پر نورو دیوا نو نو بر سیره دترا فیکو دیوا ن هم لری .

از کیفیت و میعاد ر سیده گی قضا یا صحت تطبیق قا نون و مد لل بود ن فیصله ها ی صا دره خویش مسوو لیت‌فردی‌دارند.

فصل چار م :

تشکیل و صلا حیت محاکم مرا فعه

ماده پنجاه و پنجم :

(۱)در هر و لایت وشهر کابل یك محکمه مرا فعه و جود دارد .

(۲) محکمه مرا فعه مرکب از رئیس ، معاو ن ، رو سای‌دیو نها ، اعضا و کار کنان اداری میبا شد .

ماده پنجاه‌و ششم :

(۱) محکمه مرا فعه متشکل است از :

۱ـد یوا ن جزا ی عمو می.

۲ـدیوا ن ا منیت عامه .

۳ـدیوا ن مد نی و حقو ق عا مه .

٤ـدیوا ن تجارتی .

(۲) محکمه مرا فعه‌شهری کا بل علاوه بر سا یر دیوانها دارا ی دیوا ن ترا فیك نیز میباشد .

(۳) د مرا فعی کو مـــــه محکمه چی دتجار تی دیوا ن پکی تاسیس نه‌و ی شـــو ی تجار تی قضیی دمد نی اوعامه حقوقو د دیوا ن په وا سطـه تـــر رسیـــده گـــی لا ند ی نیو ل کیږی .

(٤) داقتضا په حالت کی د قا ضی القضا ت په‌و ړا ند یز دستری محکمی دعا لی شو را په‌تصو یب اود جمهور رئیس په منظوری سره د مرا فعـــه محکمی په چو کا ټ کـی نور دیوانو نه تشکیاید ا ی شی.

اووه پنځو سمه ماده :

(۱) د مرا فعه محکمـــــی دیوانونه له رئیس او کـــم تر کم دوو غړ یو څخه جو ړ ه شوی ده . ددیوا نـــو نـــو رئیسا ن داړو ند دیوان د غو نډو مشری په غاړه لری .

(۲) که دکوم علت له امله په‌یو دیوا ن کی دغو نـــــډی نصا ب پوره نه شی ،دمرافعه محکمی رئیس دبل د یـــوا ن غړی په مو قت ډول نومو ړی دیوان ته گومارلی شی .

اته‌پنځو سمه ما ده :

د مرا فعه محکمی دیوانو نه جزا یی او مد نی قضیـــــی

(۳) محکمه مرا فعه ایکه در آن دیوان تجا رتی تا سیس نشده باشد قضا یای تجارتی تو سط دیوا ن مد نی و حقوق عا مه مورد رسید ه‌گی قـــرار میگیرد .

(٤) عند الا قتضاء بـــه پیشنهاد قا ضی ا لقضـــا ت، تصو یب شورا ی عا لی‌ستره‌ـ محکمه و منظور ی رئیس ـ جمهور د یوا نها ی د یگر در چو کا ت محکمه مرا فعه‌تشکیل شده می تواند .

ماده پنجاه و هفتم :

(۱) دیوانهای محکمه‌مرافعه مر کب از رئیس و حد اقل‌دو عضو میباشد ، روسا ی‌دیوان ها ریا ست جلسا ت دیوا ن مربو ط ،این عهد ه دارند .

(۲) هرگا ه نصا ب جلسه به علتی دریك دیوا ن تکمیل نگردد ، رئیس محکمه‌مرافعـــه میتواند عضو دیوا ن دیگر را مو قتا به دیوا ن مذکورتوظیف نماید .

ماده پنجاه و هشتم:

دیوانها ی محکمه مرا فعه قضایا ی جزا یی ومد نی را

دقانو ن د حکمو نو سره سم دلو مړ نی یا استینا فـــــی محکمی په‌تو گه تر رسیده گی لاندی نیسی .

نه پنځو سمه ماده :

د مرا فعه محکمی‌دیوانو نه دعا مه امنیت ، عا مه حقوقو، اداری ، کار او کار گر پرضد جر مو نو څخه راپیدا شو ی قضیی او تجار تی قضیی د قانو ن دحکمو نو له مخی په لو مړ نی پړاو کی تررسیده‌گی لاندی نیسی .

شپیتمه ماده :

د مرا فعه محکمو صا د ر کړ ای شوی حکمو نه د هغـــو قضیو په هکله چی په لومړنی پړاو کی ور باندی رسیده گی کیږ ی په دغو مو ردو نو کی قطعی دی:

۱ ـ په صا در شوی حکـم باندی د دعو ی د دوا ړو خواو قناعت .

۲ ـ د هغی مودی تر سره کیدل چی قانو ن دستـــــر ی محکمی په و ړ اند ی دد عو ی کوو نکی د اعترا ض دوړاندی کولو له پاره ټاکل ی‌ده .

۳ ـ په هغه صور ت کی‌چی مد عا بها تر پنځو س ز ر ه طبق‌احکا م‌قانو ن بحیث‌محکمه ابتدا یی یا استینافی رسیده‌گی مینمایند .

ماده پنجا ه‌و نهم :

دیوا نها ی محکمه مرا فعه قضایا ی نا شی از جرا یـم علیه امنیت‌عا مه ، حقو ق‌عامه، اداری، کار ، کارگر و تجارتی رامطابق با حکا م قانو ن‌ابتدا مورد رسیده گی قرا ر مید ـ هند .

ماده شصتم :

احکا م‌صادره‌محاکم مرا فعه را جع‌به قضایا ی که به‌مرحله ابتدا ییه رسیده گی‌میشود در موارد ذیل قطعی میبا شد :

۱ـقنا عت طر فین دعو ی‌به حکم صادره .

۲ـانقضا ی مد تیکه قانو ن برای ارا ئه اعترا ض طر ف دعوی به پیشگاه ستره‌محکمه تعیین نموده‌است .

۳ـدر صور تیکه مد عی‌بها الی پنجا ه هزا ر افغا نـــی

افغا نیو پوری وی .

٤ـ په قبا حتی جر مو نو کی صا در شوی حکم .

یو شپیتمه ماده :

د مرا فعه محکمی دیوانو نه دلو م ړنیو محکمو د پریکړ ی په با ب د دعوی کوو نکـــی داعترا ض پر بنسټ قضیی په استینا فی ډو ل تر رسیده گی لا ندی نیسی .

دوه شپیتمه ماده :

د مرا فعه محکمی دیوانو نه پـه استینافـــی پـړاو کـی د قضیو درسیده گی په وخت کی ددعوی ټول حالتو نـــه او کیفیتو نه بیا تر غور لا نـــدی نیسی ، د لو مړ نی محکمی پریکړه تایید ، نقض یـــا تعد یلو لی شی .

که دقضیو درسیده گی په وخت کی جو ته شی چـــی لاند نی محکمه وا کمنه نه ده یا دا چی قضیه د زیاتی تحقیـق غو ښتو نکی ده قضیه دیوقرار په تر ځ کی اړ و ندی لو مړ نی محکمی ته دبیارسیده گی لـه پاره ور استوی .

دری شپیتمه ماده :

(۱) د مرا فعه اواستینا ف د محکمو دیوانو نه کو لی شی باشد .

٤ـحکم صادره در جرا یم قبا حتی .

ماده شصت و یکم :

دیوانها ی محکمه مرا فعه به اساس اعترا ض طر ف دعو ی در مو رد فیصله محا کم ابتدا ئیه ، قضایا را استینا فـــا رسیده گی مینمایند .

ماده شصت و دو م :

دیوانهای محکمه مرا فعه حین رسیده گی قضایا به مر حله استینا فی تما م حـا لات و کوا یف دعوی را مجددا تحت غور قرا ر داده میتوا نـند ، فیصله محکمه ابتدا ییه راتایید نقض یا تعدیل نمایند .

هرگا ه حین رسیده گی قضا یا تشخیص گردد که محکمـــه تحتا نی فا قد صلا حیت بوده یا اینکه قضیه ایجا ب تحقیق مزید رامینماید ، قضیه طـی قراری جهت رسیده گی مجد د به محکمه تحتا نی مربوط ارجاع میگردد .

ماده شصت و سو م :

(۱) دیوانها ی محکمه مرافعه واستینا ف میتوانند حیـــن

په استینا فی پړ او کی دقضیو درسیده کی په و خت په هغه حالت کی چی‌ځار نوا ل‌اعتراض کړی‌وی حکم تایید ، لغو ه یاتعدیل کړی.

که قضیه له ځارنوال څخه پر ته د دعوی کوو نکی د شکایت له کبله تر استینا فی رسیده‌گ ی لا ندی و نیول‌شی اړو ند دیوا ن کو لی شی چی حکم تایید یاد مستا نف تورن په گټه تعدیل یی کړی .

(۲) که لا ند نی محکمه خپل حکم د صلا حیت نه لرلو په‌نا مه یاد داسی فر عی دفع په قبلولو سره صا د ر کړی وی چی له‌دغه امله ددعوی بهیرو څنډیز ی استینا فی محکمه د حکم په لغوه کو لو اود محکمی په صلا حیت یاد فر عی دفع په ردو لو اود دعوی پر رسیده گی باند ی خپل حکم صا درو ی‌نومو ړی محکمه دغه قضیه د مو ضو ع په اصل کی د حکم دصادرولو له‌پاره لا ند نی محکمی ته استوی .

څلور شپیتمه ماده :

د مرا فعه محکمی رئیس‌په اړو نده سا حه کی لا ند نی رسیده گی قضایا به مر حله استینا فی در صور تیکه معتر ض ځارنوا ل با شد حکم راتایید ، لغو یا تعد یل‌نمایند.

هر گا ه قضیه به اسا س شکایت طر ف دعوی غیر از ځارنوا ل مورد رسیده گی . استینا فی قرار گیرددیوا ن مربو ط میتواند حکم را تا یید یابه نفع متهم مستا نف‌تعدیل نماید .

(۲) هر گاه محکمه تحتا نی حکم‌خود را به عد م صلا حیت یابه قبو ل دفع فرعی ا ی‌صادر کرده‌با شد که به اثرآن‌سیر دعوی معطل‌قرار گیرد ومحکمه استینا فی با الغا ی حکم‌و صلاحیت محکمه یابه رد دفع فر عی و رسیده گی به دعوی حکم خود را صاد ر مینماید ، محکمه مذکور قضیه را جهت اصدا ر حکم در اصل مو ضوع به محکمه تحتا نی ار جاع‌می نماید .

ماده شصت‌و چار م:

رئیس محکمه‌مرافعه درسا حه مربو ط دارای صلاحیت‌ها

رسمی جریده

واکو نه او دندی لری :

۱ ـ داړو ندو محکمـــود فعا لیت لا رښوو نه او تنظیم.

۲ـ داقتضا په حا لت کی د دیوا نونو دقضا یی غو ندو مشری.

۳ ـ داقتضا په حالت کی له‌یو دیوا ن څخه دبل دیوا ن ته دقضیی سپارل .

٤ ـ دقانو ن د یو شـــان تطبیق په خا طر د اړو ندو دیوا نونو د قضا یی تجر بـو تنظیم او یوگو نی کول .

٥ـ دیو دیوان یـــا د یو ی محکمی غړی په موقت‌ډو ل بل دیوان یا لومړنی محکمی تـه گومارل .

٦ـ دستری محکمی عا لی شو راته د اړو ندوقاضیا نو دسو یی دلوړ بیو لو،دمعاوماتو دپرا خولو اود دو ی‌د استعداد دودی په خا طر پیشنها د وړاندی کول .

۷ـ د قضا یی احصا ئیـی دچارو دیر مخبیو لو له پاره‌د اړو ندو دیوا نو نو لارښوونه.

۸ـ دقانو ن دحکمو نوسره سم دنورو مسا لو په هکلـــه تصمیم نیو ل .

ووظایف ذیل میبا شد :

۱ـرهبری و تنظیم فعالیت محا کم مربو ط .

۲ـ ریاست‌جلسا ت قضایی دیوانها عندا لا قتضا .

۳ـ احا له قضیه از یـــک دیوا ن به دیوا ن دیگرعندا لاقتضا .

٤ـ تنظیم تو حید تجار ب قضا یی دیوا نها ی مربو ط به منظور تطبیق یکسا ن قانو ن.

٥ـتوظیف مو قت عضو یك دیوا ن یا محکمه به دیوا ن یا محکمه ابتدا ییه‌دیگر .

٦ـارا ئه پیشنهاد جهـــت ارتقای سو یه انکشا ف‌معلو ما ت و رشد استعداد قضا ت مربو ط به شورای عا لی‌ستره محکمه

۷ـ رهنمائـــی د یوا نها ی مر بوط در جهت پیشبرد امور احصا ئیه قضا ئی .

۸ـ اتخاذ تصمیم در با ره سا یر مسا یل مطا بق باحکام قا نو ن .

پنځه شپیتمه ماده :

(۱) د مرا فعه محکمې د رئیس په نشتوا لې کې واکونه او دندې مر ستیا ل ته یې ور لیږل کیږي.

(۲) د مرا فعه محکمې د عمو مي جزا د دیوان رئیس په عین حال کې داړ و ند ې مرا فعه محکمې د رئیس مر ستیال هم دی.

(۳) په هغه صور ت کې چې مر ستیا ل و نه لري د محکمې رئیس وا کو نه یې داړو ند و دیوانونو د رئیسا نو یوه ته سپاري .

شپږ شپیتمه ماده :

(۱) د مرا فعه محکمې رئیس ، مر ستیا ل او غړ ی دقضیو درسیده ګی له کیفیت او مود ی ، دقانو ن له سم تطبیق ، دصادر کړای شویو پریکړو له مد لل تو ب او د اړو ندې محکمې له لارښوونې څخه ځا نې مسوو لیت لري.

(۲) د مرا فعه محکمې رئیس مکلف دی له خپلو اجرا آ تو څخه دستري محکمې عالی شورا ته رپوټ ورکړي.

ماده شصت و پنجم :

(۱) در غیا ب رئیس محکمه مرا فعه صلاحیت ها و وظایف به معاو ن ا نتقا ل مینما ید.

(۲) رئیس د یوا ن جزاعمو- می محکمه مرا فعه در عین حال معاو ن ر ئیس محکمه مرا فعه مر بو ط میباشد .

(۳) در صور تیکه معا ون مو جود نبا شد رئیس محکمه صلاحیت را به یکی از رو سای دیوا نها ی مر بوط تفو یض مینما ید .

ماده شصت وششم :

(۱) رئیس ، معاو ن واعضای محکمه مرا فعه از کیفیت ومیعاد رسیده گی قضا یا ، صحت تطبیق قا نو ن و مد لل بودن فیصله ها ی صادره و ر هبری محکمه مربوط مسوولیت فر دی دارند .

(۲) رئیس محکمه مرا فعه مکلف است از ا جراا ت خود به شو را یعا لی ستره محکمه گزارش دهد .

اووه شپیتمه ماده :

د مرا فعه محکمی د دیوانونو رئیسا ن لا ند نی وا کو نه‌او دندی لری :

۱ـ داړو ند دیوان دفعالیت لار ښوو نه.

۲ـ د دیوان دغونډومشری .

۳ـ دقضا یی تجر بـــو دیو کونی کولو دچارو تنظیم.

پنځم فصـــل

دلو مړ نیو محکمـــو تشکیل او صلا حیت .

اته شپیتمه ماده :

د ولسوالـی ، ښـاری ، د نا حیی په مر کزو نو کی اود وسله وا ل پوځ دفر قی اوتر هغی په‌پور ته سطحه کی یویو لومړ نی محکمه شته دی.

نهه شپیتمه ماده :

په لومړ نیو محکمو کی د کار د حجم او د قضیـــــود شته وا لی له مخی د قا ضی‌القضا ت په‌و ړا ندیز،دستری محکمی د عالی شورا پـــه تـصو یب اود جمهور رئیس په منظور ی سره دیوانو نه جوړ یدای شی .

او یایمه ماده :

(۱) لومړنی محکمه له‌رئیس او دوو تنو غړ یو څخه جو ړه

ماده شصت و هفتم :

رو سا ی د یو ا نهـــای محکمه مرا فعه دارا ی‌صلاحیت ها و و ظا یف ذیل‌میباشند :

۱ـ ر هبر ی فعا لیت دیوان مر بو ط .

۲ـریا ست جلسا ت‌دیوان.

۳ـتنظیم امور تو حیـــد تجار ب قضا یی .

فصل پنجم

تشکیل و صلاحیت حا کـم ابتدا ئیه

ماده شصت و هشتم :

در مرا کز والسو ا لـــی، شهر ی ، نا حیو ی و در قوای مسلح در سطح فر قه وبالاتر از آن یك‌یك محکمه ا بتد ائیه و جود دارد .

ماده شصت و نهم :

نظر به حجم کار و موجودیت قضا یا در محا کم ا بتدا ئیـه به پیشنهاد قا ضی القضا ت تصو یب شورا ی عا لی ستره‌ـ محکمه و منظور ی رئیس‌جمهور د یوا نها تا سیس شده‌میتواند

ماده هفتادم :

(۱) محکمه ابتدا ئیه‌مرکب اســت از رئیســـ و دوـ عضو در محلاتی که کار آن

ده په هغو خا یونوکی چ ی کار یی غړیوته اړنه وی یا غړی موجود نه و ی همهغه رئیس یا قا ضی چی دغی چاری ته کو ما ر ل شویدی یواز ی دی پریکړ ی صا دروی.

(۲) دلو مړنی محکمی پـه سر کی رئیس یی ځای لری.

(۳) درئیس په نشتوا لی کی دده دند ی او وا کو نه د غړ یو هغه یوه ته چی پـه قضا کی زیاته سابقـه ولر ی په مو قت دو ل سپـــارل کیږی.

(٤) د مرا فعه محکمـــی رئیس صلا حیت لر ی په هغه صورت کی چی په لو مړ نی محکمه کی قا ضی مو جودنه وی د مرا فعه محکمی غړ ی له مو قت دو ل د قا ضـــی په تو که و کوماری .

یو او یایمه ماده :

عمو می لو مړ نی محکمی هغی جزا یی او مد نی قضیی په لومړ نی پړاو کی تـــــر رسیده گـــی لانـدی نیسی چی دقانو ن د حکمو نو سره سم دده په و ړاند ی اقا مه کیږی. هغه قضیی چی رسیده گی یی ایجا ب اعضا را ننما ید یـا اعضا مو جود نباشد رئیس یا قا ضی ای که باین امر توظیف گردید ه به تنها یی فیصلـــه صادر مینما ید .

(۲) در راس محکمه ابتدائیه رئیس آن قرار دارد .

(۳) در غیا ب رئیس وظایف و صلا حیتها ی و ی بیکی از اعضا که سا بقه بیشتر درقضا داشته باشد مو قتاء تفو یض میگردد .

(٤) رئیس محکمه مرا فعه صلاحیت دارد ، در صور تیکه در محکمه ابتدا ئیه قا ضـــی وجود نداشته باشد ، عضـــو محکمه مرا فعه زا بحیث قاضی مو قتا ء تو ظیف نماید .

ماده هفتاد ویکم :

محا کم ابتدا ئیه عمو مـی قضا یا ی جزا ئی و مد نی راکه مطا بق ا حکا م قا نـــون در پیشگاه آن آقا مه میشود ، در مر حله ا بتد ائیه ر سیده گی مینما یند . قضا یا ی کـــه رسید ه گی بان در مر حله

پەلومړنی پړاو کی دمرا فعه محکمی د دیوانونو پەواک کی دی له دغه حکم څخه جـــلا دی

دوه او یاویمه ماده :

دو سله وال پو ځ اومړنی محکمی بر لا ند نیوجر مو نو باندی درسیده کی واک لری:

۱ـعسکر ی جرم یا هغـه نور جر مو نه چی دو سلەوال پوځ د منسو ب په وا سطه د دندی داجرا پەو خت کی یاد دندی داجرا له امله ار تکاب شو یدی اود عسکری مکلفیت خد مت ته له جلب اواحضا ر څخه دتعلل اړو ند جر مو نه.

۲ـ هغه جرم چی ددند ی داجرا پەو خت کی یاد هغی د اجرا له امله دو سله وا ل پوځ په جزو تام ، قطعه ، تحصیلی یا تعلیمی مو سسه کی دوسله وال پو ځ د ملکی کارکوو نکی یاد عسکری منسو ب پەواسطه ارتکاب شوی وی.

۳ـ د هغه غیـــر نظـا می سړی جرم چی په ملکـــــی وسله وا لو قطعو (قو مـــــی قطعه ، ملیشه ، خا نی دفاع، دوطن سپا هیا نو او نو ری دفاعی ډلی) کی دنده نر سره

ابتدائیه از صلاحیت دیوانهای محکمه مرا فعه میباشد ، ازاین حکم مستثنی است .

ماده هفتادو دوم :

محا کم ابتدا ئیه قوای مسلح صلاحیت رسیده گی جرایـم ذیل را داراء میباشد :

۱ـجرم عسکر ی یا سا یر جرا یمیکه حین ا جرا ی وظیفه یا بعلت ا جرا ی و ظیفه توسط منسو ب قوای مسلح ار تکاب شده باشد و جرایم مر بو طبه تعلل از جلب و احضار بەخدمت مکلفیت عسکری .

۲ـ جر میکه تو سطکارکن ملکی قوا ی مسلح یا منسو ب عسکر ی حین ا جرا ی و ظیفه یا در ا ثر ا جر ای آن درجزو تا م ، قطعه ، مو سسه تحصیلی یا تعلیمی قوا ی مسلح ارتکاب شده باشد .

۳ـ جر م شخص غیرنظا می که در قطعا ت مسلح ملکـــی (قطعه قو ی ، ملیشه ،دفاع خود ی ، سپا هیا ن وطن و سا یر گرو ه ها ی دفا عـــی) ایفا ی و ظیفه مینما ید ،مشروط

کوی خو په دغه شرط چی اړوند قوانین د هغوی ار تکابی جرم د عسکری جرمونو په جمله کی اټکل شوی وی.

٤ـ دو سلو ، مهما تو، چاو دیدو نکو موادو یا په وسله وال پوځ پوری مربوط دنورو جګړه ییز و و سیلو دور کیدو ، پیرودنی اوپلورنی او په غلا یا اختلاس پوری مربوطه جرمونه .

دری او یاپمه ماده :

(۱) که یو شمیر ملکی او پوځی کسان په یوه یاپه خو جرمونو تورن وی‌دهغوی دقضیو رسیده گی په هغی محکمی پوری اړه لری چی درنه جرم یی د هغی‌دصلاحیت په حوزه کی وی په هغه صورت کی چی ار تکاب‌شوی جرمونه په قانون کی داټکل شو یو جزا گانو له مخی سره برابروی دد غه جرم‌د رسیده گی وا ك په عمومی محکمو پوری مربوط دی .

(۲) دافسرانو ، مکتبی وړوضابطانو او سرتیرو په‌گډو جرمونو کی پرقضیی باندی رسیده گی دافسرانو بر اینکه قوانین مربوط‌جرم ار تکابی آنها را از جمله‌جرایم عسکری پیش بینی نموده باشد .

٤ـ جرایم‌مربوط به‌مفقودی خریدو فروش ،سرقت یا اختلاس سلاح،مهمات ،مواد منفلقه یاسایر وسایل‌محاربوی مربوط قوای‌مسلح.

ماده هفتادو سوم :

(۱)هرگاه عده‌ای ازاشخاص ملکی ونظامی به ارتکاب یك یا بیش ازیك جرم متهم‌باشند. رسیده گی به قضایای‌آنها مربوط به محکمه ای میباشد که جرم سنگین درحوزه‌صلاحیت آن قرار دارد .

در صورتیکه جرایم ارتکابی از نگاه‌مجازات پیشبینی شده در قانون مساوی باشد ، صلاحیت رسیده گی جرم مذکور مربوط محاکم عمومی میباشد .

(۲)در جرایم مشترك افسران . خورد ضابطان مکتبی و سربازان رسیده گی

او مکتبی و پو ضا بطا نـــو دجر مو نو د محکمی په واك کی ده.

څلور او یایمه ماده :

هغه جر مو نه چی رسیده گی یی دو سله وا ل پوځ د محکمو په واك کی وی له هغه څخه راپیدا شو ی حق العبد ی دعوی دجزا یی اجرا آ تو د قانو ن د حکمو نو سره سم دو سله وال پوځ د محکمو په واك کـــی دی.

پنځه او یایمه ماده :

په لا ند نیو قضیو باندی رسیده گی کو ل دکور نی او بهر نی امنیت پر ضد جرمونو دلومړ نی محکمـی په واك کـی ده:

۱ ـ دقانون د حکمو نوسره سم دکور نی او بهر نی امنیت پر ضد جر مو نو څخه را پیدا شوی قضیی .

۲ـ د خپلوا کی ، ملـــی وا کمنی او ځمکنی بشپړ تیا پر ضد جر مو نوڅخه را پیدا شوی قضیی ..

شپږ اویایمه ماده :

دلو مړ نی محکمی صا د ر کړای شوی حکمو نه په د غو قضیه از صلاحیت محکمه جرایم افسرا ن وخورد ضا بطـــا ن مکتبی میباشد .

ماده هفتادو چار م :

جرایمیکه رسیده گی بانها از صلاحیت محا کم قـــوا ی مسلح باشد، دعوی حق العبدی نا شی ازآن مطابق احکا م قا ـ نو ن اجراآ ت جزا یی نیزشامل صلا حیت محا کم قوا ی مسلح میباشد .

ماه هفتادو پنجم :

رسیده گی قضایا ی ذیـــل شا مل صلاحیت محکمه ابتدا ـ ئیه جرایم علیه امنیت دا خلی و خار جی میباشد :

۱ـ قضایای نا شی ازجرایم علیه امنیت داخلی وخار جی مطابق باحکام قانو ن .

۲ـ قضایا ی نا شی ازجرایم علیه استقلال ، حاکمیت ملی و تما میت ار ضی .

ماده هفتا دو ششم :

احکا م صادره محکمه ابتدا ئیه در مواردا تی قطعی میباشد:

موردو نو کی قطعی دی:

۱ ـ پر صا در شوی حکم باندی د دعو ی د دوا ړ و خواوو قناعت .

۲ ـ د هغی مودی تر سره کیدل چی دقانو ن دحکمو نو سره سم استینا ف غو ښتنی له پاره ټاکل شوی ده .

۳ ـ په هغه صور ت کی چی د مدعا بها ارز ښت تر شـــل زره افغا نیو پور ی وی.

٤ـ په قبا حتی جر مو نو کی تر یوی میاشتی پور ی د بند په جزا یا تر دری ز ره افغا نیو پوری په نغدی جزا باندی حکم.

اوره اویایمه ماده :

دلو ړنی محکمی رئیســـ لاند نی واکو نه او دنـــــدی لری :

۱ ـ داړو ند ی محکمـــی دقضا یی او ادار ی فعا لیت لار ښوو نه.

۲ ـ دقضا یی غو نـــډ و مشری.

۳ـ دقضا یی تجر بـــــو تنظیم او یو گونی کول .

٤ـ د قضایـــی احصا ئیـــی دچارو تنظیم.

٥ـ دواك په حدودو کی د

۱ـقنا عت طر فین د عو ی بحکم صادره .

۲ـانقضای مد تیکه طبـــق احکا م قا نو ن جهت استیناف خوا هی تعیین گردیده است.

۳ـدر صور تیکه ار زش مد عی بها ا لی بیست هزار ـ افغا نی باشد .

٤ـحکم به مجازا ت حبس الی یکماه یا جزا ی نقد ی الی سه هزار افغا نی در جز ایم قبا حت .

ماده هفتا ده و هفتم :

رئیس محکمه ا بتدا ئیه دارا ی صلا حیت ها و وظایف ذیل میباشد :

۱ـر هبر ی فعا لیت قضایی و ادار ی محکمه مر بوط.

۲ـر یاست از جلسا ت ـ قضا یی .

۳ـتنظیم و تو حید تجارب قضا ئی .

٤ـتنظیم امور ا حصا ئیه قضائی .

٥ـاتخاذ تصمیم در با ره

نورو مسالو په هکله تصمیم نیول.

اته او یایمه ماده :

دلومړنی محکمی رئیس او غړی د قضیو درسیده گی له کیفیت او مودی ، دقانو ن د ډو شان تطبیقولو اود صا در شو یو پریکړو له مد لل بوب څخه ځانی مسوو لیت لری.

نه او یایمه ماده :

دلومړ نی محکمی رئیس مکلف دی له خپلو اجرا آ تو څخه اړ و ند استینا ف یا مرافعه محکمی ته ر پوټ ورکړی.

شپږم فصل
دقا ضیانو د قضاء د کار کوونکو او نورو منسو بینو ذا تی چار ی

اتیایمه ماده :

دشرایطو خاو ند سړ ی دقا ضی القضا ت په‌پیشنها د دستری محکمی دعا لی شو را په‌تصو یب د جمهور رئیس له منظور ی نه‌ورو ستـه دقضا په کا در کی منسلـك او ټاکل کیږی .

یو اتیایمه ماده :

څوك چی لاندی شر ا یط یکی وی دقضا په کا در کی سا یر مسا یل در حدود صلاحیت .

ماده هفتادو هشتم :

رئیس و اعضا ی محکمه ا بتدا ئیه از کیفیت و میعاد ر سید ه کی قضا یا تطبیق یکسان قا نون و مد لل بودن فیصله ها ی صادره مسو لیت فرد ی دار ند .

ماده هفتادونهم :

رئیس محکمه ا بتدا ئیه مکلف ا ست از ا جر اا ت خود بمحکمه استینا ف یا مرا فعه مر بو ط گزارش دهد.

فصل ششم
امور ذاتی قضات، کارکنان وسایر منسوبان قضاء

ماده هشتادم :

شخصی وا جد شرا یط به پیشنها د قا ضی ا لقضا ت ، تصو یب شو را یعا لی ستره محکمه بعد از منظور ی رئیس جمهور در کادر قضاء منسلك و تعیین میشود .

ماده هشتادو یکم :

شخصیکه وا جد شرا یط ذیل با شد به کادر قضـاء

منسلك او تا کل کیـــد ای شی :

۱ـ لږ تر لږه له لسو کلونه را پـدیخـوا د افغـــا نستان جمهور یت تابعیت لرل .

۲ ـ له‌سیا سی حقو قوڅخه بې‌بر خی شو ی نه‌وی .

۳ـ د جنحی یا جنا یت په جر مو نو محکوم شو ی نه وی.

٤ ـ دحقوقو دپو هنځـــی باد فقه او قانو ن دپو هنځی باد عیوا د له دننه او بهر څخه دلیسا نس اندول یا تر هغـه پور ته یاد دارالعلو م یـــاد بکلور یا سره اندو ل دد ینی مدرسو شهاد تنا می لرل .

د ـ دسیا سی کو ندو نو غړ ینوب نه‌لرل .

٦ـ داستینا ف ، مرا فعه او لومړ نیو محکمو دقاضیانو له‌پاره د دوه ویشت کلوعمر، داستینا ف ، مرا فعه او لو ـ مړ نیو محکمو د رئیسا نـــو له‌پاره د دیر شو کلو او د ستری محکمی دقا ضیا نو له پاره د پنځه دیر ش کلو عمر لرل.

۷ـ په هغو نارو غیومصاب نه‌وی چی د دند ی داجرا خنډ

منسلك و تعیین شده میتواند:

۱ـداشتن حداقل ده سال تا بعیت جمهوری افغا نستان.

۲ـ عدم حـــرمان از حقو ق سیاسی .

۳ـعد م محکو میت به‌جرایم جنحه یا جنا یت .

٤ـداشتن لیسا نس‌پوهنځی حقوق یا پو هنځی فقه وقانون یا معاد ل و بالا تر از آن هااز داخل و خارج‌کشور یا شهادـ تنا مه دارا لعلوم یا مدار س دینی معادل بکلو ریا .

٥ـنداشتن عضو یت ا حزاب سیا سی .

٦ـ داشتن سن برای‌قضات محا کم استینا ف مر ا فعـــه‌و ابتدا ئیه (۲۲) سا ل و بر ای رو سا ی محا کم استینا ف ؛ مرا فعه و ابتدا ئیه (۳۰) سال وقضا ت ستر ه محکمه (۳۵) سال .

۷ـ مصا ب نبود ن به‌امراض که ما نع ا جرا ی و ظیفـــه گـــردد.

شی.

۸ـ د مکلفیت د خد مـــت سر ته‌رسول یاد عسکـــر ی مکلفیت له خد مت څخه‌دتاجیل او معافیت سند لرل.

۹ ـ دربښتینو لی ، ښه‌کار کولو ، هیواد سره د مینی ، ښو اخلاقو او ښه شهر ت د او صا فو لرل.

۱۰ـ د مقرراتو سره سم‌د قضایی ستاژ د دور ی پـــه بریالی تو ګه‌سر ته رسول.

دوه اتیایمه ماده :

مخکی له هغه نه چـــی قا ضی دقضا په دنده کـــی بوخت شی د قا ضی القضا ت په‌وړاندی په لا ندی ډول لوړه کوی:

(دلوی او عادل خدا ی په نا مه لوړه کوم چی د قضادند، په‌پوره امانت او شرا فـــت سره پر مخبیا یم . د اســـلام دشر یعت ، د اسا سی قانون اود هیواد د قوا نینـــــــو حکمو نو ته به درناوی کو م او تطبیقوم یی ، د دنـــــدی اسرار به‌سا تم او په مستقیم یا غیر مستقیم ډول خیانت ، حق‌پټو نی ، بیعدا لتی اوبډی اخیستنی ته لاس به نه پور ی کوم).

۸ـ سپر ی نمود ن خد مت مکلفیت یا داشتن سندتا جیل و معا فیت از خد مت مکلفیت عسکر ی ..

۹ـداشتن اوصاف صداقت در ستکاری ، و طندو ستی ، حسن ا خلاق وشهر ت‌نیك .

۱۰ـسپری نمودن مو فقا نه دور ه ستاژ قضا ئی طبق‌مقر- رات.

ماده هشتادو دوم :

قبل از آنکه قا ضی وظیفه قضاء را اشغال نما ید. در حضور قا ضی ا لقضا ت بترتیب آتی سو گند یاد مینماید :

(سو گند یا د میکنم بنام خدا ی بزرگ و داد گر که وظیفه قضا را به کما ل‌اما نت وشرا فت ا جرا مینما یم . احکام شریعت اسلام، قانون اسا سی و قوا نین کشور را ا حترا م و تطبیق نموده‌اسرار و ظیفه را حفظ مینما یـــم و بصور ت مستقیم به خیا نت، حق تلفی ، بیعدا لتی و ا خذ رشو ت مبا درت نمی ورزم).

بسم الله الرحمن الرحیم

دقا ضیانو دلو ړی متن په یوه لو حه باندی لیکل کیږ ی او د قا ضی له لاسلیك نـــه ورو سته د هغی حوز ی په محکمه کی چی قا ضی پکی خپله دنده اجرا کوی ځې و ل کیږی.

دری اتیایمه ماده :

(۱) په لو مړی بست او یا تر هغی په لوړ بست کی د قا ضیانو او دبر ید جنرال او تر هغه په‌پور ته بست کی د افسر قا ضیانو مقرر ی، بدلون ترفیع ، تقاعد اود هغه ر فـع کول ، د موا فقی ورکړ ی او داستعفا قبلول د قا ضـــــی القضات په وړانـدیز د ستری محکمی دعالی شو را پـــــه تصو یب اود جمهور رئیس‌په منظور ی سره صور ت نیسی.

(۲) په دو هم او تر هغـــه کښته بست کی دقا ضیا نواو دډگروا ل او تردی کښته‌بست کی د افسر قاضیانو مقر ر ی بدلون ، تر فیع ، تقا عد او دفع کول یی ،د موا فقی‌ورکړه ود استعفا قبلو ل دستری محکمی دعالی شو را لـــــه تصو یب نه‌ورو سته دقا ضی القضا ت په‌وا سطـــــــه

متن تحلیف قضا ت درلوحه ای نگاشته شده و بعد ازامضای قا ضی در محکمه حوزه آیکه قا ضی در آن ا جرای و ظیفه مینما ید تعلیق میگردد .

ماده هشتادوسوم :

(۱) تقرر ، تبد یل، تر فیع تقا عد ورفع آن ، اعطا ی‌موافقه و قبو ل استعفاء قضا ت در بست او ل و بالاتر ازآن و قضا ت افسر در بست بر یدـ جنرا ل و بالا تر از آن بـــه پیشنهاد قا ضی القضا ت ، تصو یب شورا یعا لی ستره ـ محکمه ومنظوری رئیس‌جمهور صورت میگیرد

(۱) تقرر ، تبد ل ، تر فیع تقا عد ورفع آن ، اعطا ی موا ـ فقه و قبو ل استعفاء قضا ت در بست دو م و پا ئین تر از آن و قضا ت افسر در بست ډکروال و پا ئین تر از آن بعد از تصو یب شورا یعا لی ستره محکمه تو سط قا ضی القضات

منظوریږی.

(۳) درتبی نه پور ته اویا تر هغی په لوړ بست کی د کار منداتو اودبرید جنرا ل او تر هغه په‌پور ته بست کی د اداری افسرانو مقرر ی، بدلون ترفیع ، تقاعد او رفع کول‌یی دموا فقی ورکړ ی اوداستعفا منل د قا ضی القضا ت پـــه وړاندیز اود جمهور رئیســـ په منظوری سره صـــو ر ت نیسی .

(٤) دلو مړی رتبی او تر هغی کښته په‌بست کی د کار منداتو اود ډگروال او تر هغه کښته په‌بست کی دادا ر ی افسرانو مقرری ، بد لو ن ، ترفیع ، تقاعد اورفع‌کول یی، د موا فقی ورکړ ی اود استعفا منل دادار ی په وړاند یز اود قا ضی القضا ت په وا سطه منظوریږی.

څلور اتیایمه ماده :

دقضا دپو ځی منسو بینود افسری لومړ نی‌ر تبی دقاضی القضا ت په‌وا سطه‌منظوریږی.

پنځه اتیا یمه ماده :

(۱) قا ضیا نو اود قضا کار منداتو ته لومړی در جه تقدیر نا مه د قا ضی القضات منظور میگردد .

(۳) تقرر ، تبد یل ،ترفیع تقا عد و رفع آن ، ا عضا ی موا فقه و قبو ل ا ستعفاکار- منداتن در بست فوق ر تبه و بالا تر از آن و افسرا ن اداری در بست بر ید جنر ال‌وبالاتر از آن به پیشنهاد قا ضی - القضا ت و منظور ی ر ئیس جمهور صور ت میگیرد .

(٤) تقرر ، تبد یل ، تر فیع تقا عد و رفع آن ، اعطا ی موا فقه و قبو ل استعفا کار- منداتن در بست ر تبه اول و پائینتر از آن و افســـــران ادار ی در بست د گروا ل و پائین تراز آن به پیشنهاداداره مر بوط تو سط قا ضی ا لقضات منظور میگردد .

ماده هشتادو چهارم :

رتبه او لی ا فسری منسو- با ن نظا می قضا تو سط قاضی القضا ت منظور میگردد .

ماده هشتادو پنجم :

(۱) تقدیر نامه در جه اول برا ی قضا ت و کار منداتن قضا بر طبق قا نو ن به‌پیشنهاد

په‌وړاندیز د جمهور رئیس په‌واسطه منظوریږی .

(۲) قاضیانو اود قضاکار کوو نکو ته دو همه در جه‌او در یمه در جه تقدیر نامه ، تحسین نامه او نغدی‌مکافات دقاضی القضات په واسطه منظوریږی.

شپږ اتیایمه ماده :

دتقدیر نامی ، تحسین ـ نامی او نغدی مکافاتو دور کړی په اړوند د دولت دکار مندانو په قانون کی دحقوقو، امتیازونو او شرایطو په هکله نور حکمونه د قضا دمنسو ـ بینو په‌باب دپاملرنی وړدی.

اووه اتیایمه ماده :

دقاضیانو په تر فیع کی هر یو په اړونده ساحه کی ددولت دکار مندانو دقانون‌او دافسرانو دذاتی چارودقانون پر شرایطو بر سیره‌دقاضیانو دپر یکړو ځر نکوالی هم په نام کی نیول کیږی.

اته اتیایمه ماده :

(۱) د قاضیانو بدلون د کب په میاشت کی په کال‌کی یوه‌پلا صورت نیسی او دراـ تلو نکی کال دورځی له‌لومړی نیټی څخه به نافذ وی.

قاضی القضات توسط رئیس جمهور منظور میگردد .

(۲) تقدیر نامه در جه دوم در جه سوم ، تحسین نامه‌و مکافات نقدی بر طبق‌قانون برای قضات و کار کنان قضاء توسط قاضی القضات منظور میگردد .

ماده هشتادوششم :

سایر احکام مربوط‌حقوق امتیازات وشرایط مندرج قانون‌کار مندان دولت در رابطه با عطای تقدیر نامه تحسین نامه و مکافات‌نقدی برای منسوبان قضاء قابل رعایت میباشد .

ماده هشتادو هفتم :

در ترفیع قضات علاوه بر شرایط قانون کار مندان دولت‌وقانون‌امورذاتی افسران هر یك در ساحه مربوط ، چگونگی فیصله های قضات نیز در نظر گرفته میشود.

ماده هشتادو هشتم :

(۱) تبدیلی قضات سال یکبار در ماه حوت صورت گرفته و در اول حمل سال بعد نافذ میباشد .

در احوال فوق العاده در

په فوق العا ده حالتو نو کی دکال په‌بهیر کی هـــم بدلیدای شی .

(۲) داستینا ف ، مرا فعی او لو مړ نیو محکمو قا ضیا ن له دریو کلو نه د مخه نه شی بدلیدای .داړ تیا حالتو نه له دی حکم څخه جلا دی.

نه اتیایمه ماده :

دقا ضیانو اود قضا د کار کوو نکو او نورو منسو بینو حقوق ، امتیازو نه ، معا ش، ترفیع درتبی یا در جـــی تثبیتو ل ، دتفر یحـــی ، ضرور ی اود نارو غی،رخصتی دکار ، د دو لت دکار مندانو، دافسرانو دذا تی چارو،دمکتبی وړو ضابطا نو دذا تی چارو د قوانینو اواړوندونورو مقررو د حکمونو سره سم اجرا کیږی

نوی یمه ماده:

قا ضیانو ته د قضا یی‌کادر امتیازی معاش ورکول کیږ ی، دقضایی کادر په تثبیت ا و لوړ تیا پوری مر بوطحکمونه، دامتیاز څو مره وا لی او نور حالتونه او شرایط یی په هغه ځا نګړ ی مقرره کی تا کـل کیږی چی دستری محکمی د عالی شـورا لـــه خـــو ا جریا ن سا ل نیز تبد یلی صور ت گر فته میتوا ند .

(۲) قضا ت محا کم استیناف مرا فعه وا بتدا ئیه قبل ازسه سا ل تبد یل شده نمیتوا ند .

احوا ل ضرور ت از ین‌حکم مستثنی است .

ماده هشتادو نهم:

حقو ق، ا متیا زا ت، معاش تر فیع ، تثبیت رتبه یا درجه ر خصتی ها ی تفر یحی ،ضرور ی ، مر یضی و سا یر امور ذاتی قضا ت ، کارکنا ن وسایر منسو با ن قضا ء طبق ا حکام قوا نین کار ، کار مندان‌دولت امور ذاتی افسرا ن ، امورذاتی خورد ضا بطا ن مکتبی وسایر اسناد تقنینی مر بوط ا جـــراء میگردد .

ماده نودم :

برا ی قضا ت معا ش‌امتیازی کادر قضا ئی پر دا خته‌میشود احکا م مر بو ط به تثبیت و ار تقا کادر قضا ئی ،ا ندازه

امتیا ز و سا یر حا لات و شرا یط آن در مقرر ه جداگانه که از طرف شورا یعا لی‌سترم محکمه تصو یب میگردد .تعیین

تسویبیږی.

اووم فصل
د قضایانو جزا یی مسوولیت او تادیب

یو نوی یمه ماده :

(۱) دځر ګند جرم له حالتو نو څخه پر ته اودجمهور رئیس دمنظور ی په نشتوا لی کی قاضی نیول کیدا ی یا تو قیفیدای نه شی .

(۲) که قا ضی د تصـــدی جنحی یا جنایت په ار تکا ب تورن شی دستری محکمـــی عالی شورا وز ټپل شو ی تور تر رسیده ګی لاندی نیسی د الزام د دلیلونو دشته و ا لی په صور ت کی جمهوررئیس ته یی دعزل وړاند یز کوی.

دوه نوی یمه ماده :

دقا ضیانو له جر مو نـــو څخه راپیدا شوی قضیـــی دستری محکمی دقا ضیا نو د محا کمی اود صلاحیت دتنازع د دیوا ن په واسطه تـــــر رسیده ګی لا ندی نیو لـــی کیږی .

دری نوی یمه ماده :

دقا ضیانو تاد یب او پـر هغوی باندی دتادیبی مو ییدو تطبیق دستری محکمـــــی د میشمود .

فصل هفتم
مسو و لیت جزائی وتادیب قضات

ماده نودو یکم :

(۱) قا ضی را نمیتوان بـــه استثنی حا لات جرم مشهود بدو ن منظور ی رئیس جمهور ګر فتار یا تو قیف نمود .

(۲)هر ګاه قـــاضی بـــه ارتکا ب جنحه عمد یا جنا یت متهم ګردد ، شورا یعا لـــی ستره محکمه اتهام و ارده را رسید ه ګی نموده در حا ل مو جود یت د لایل ا لـــزام پیشنهاد عزل او را به رئیس جمهور تقد یم میکند .

ماده نودو دوم :

قضا یا ی ناشی از جرا یم قضا ت تو سط دیوا ن محاکمه قضا ت و تنازع صلاحیت ستره محکمه رسید ه ګی میګردد.

ماده نود وسوم :

تا دیب و تطبیق مو یدات تاد یبی علیه قضات بـــه اسا ســ مقر ره خا صیکه از طـــر ف

قاضیانو د محاکمی او دصلاحیت دتنازع ددیو ن له خوا د هغی ځا نګړ ی مقرر ی پر اساس صورت نیسی چی د ستری محکمی د عالی شو را له خوا تصویبیږی .

اتم فصل

متفر قه حکمو نه

څلور نوی یمه ماده :

دو سله وال پو ځ‌دجنرالانو اود هغو افسرانو جر مو نه‌چی د جنرا لی په‌بست کی خدمت کوی لومړی هر یو یی‌داړوندو قضیو په استینا فی دیوان‌کی تر رسیده گی لا ندی نیو ل کیږی دقضیی د دوا ړو خواوو دفر جام غو ښتنی په صورت کی دستری محکمی داړ و ندو قضیو هیا ت پر مو ضو ع باندی رسیده گی کوی او حکم صا دروی . دغه حکم قطعی‌دی.

پنځه‌نوی یمه ماده:

دستری محکمی عا لی‌شورا کو لی شی د هیواد په مر کز او ولایتو نو کی دکور نی او بهر نی امنیت پر ضـــــد جرمو نو درسیده گی وا ك د اړو ندی محکمی د عا مه‌امنیت دیوانونو ته وسپاری .

شورا یعا لی ستره محکمه تصو یب میشود از طر ف‌دیوان محا کمه قضا ت و تنازع‌صلاحیت ستر ه محکمه صور ت میگیرد .

فصل هشتم

احکام متفرقه

ماده‌نود و چارم :

رسید ه گی به جرا یم‌جنرالان قوا ی مسلح و افسرا نیکه در بست جنرا ل ا یفای‌خدمت مینما یند .

ه ابتدا هر کدام در دیـــــوان استینا فی قضا یا ی مر بوط مورد رسید ه گی قرارمیگیرد در صور ت فر جا م خوا هی طر فین قضیه . هیئت قضایائی مر بو ط ستر ه محکمه به‌موضو ع رسید د گی نموده و حکم صادر مینما ید . ا ین‌حکم قطعی است .

ماده نودو پنجم :

شورا یعا لی ستر ه محکمه میتوا ند صلاحیت رسید ه گی جرا یم علیه ا منیت دا خلی و خارجی را در مرکز و ولایـات کشور به د یوا نها ی امنیت عا مه محکمه مربوط تفو یضـ نما ید .

شپږ نوی یمه ماده :

(۱) دکمکیانو پر جر مو نو باندی رسیده گی دکمکیا نو د خا نگړ ی محکمی په واك کی ده.

(۲) په هغو ځایو نو کی‌چی دکمکیانو خا نگړ ی محکمـــی جوړی شو ی نه‌وی دکمکیانو پر جر مو نو باندی رسیده گی داړو ندو لو مړ نیو محکمو په واك کی ده.

(۳) دکمکیانو دخا نگړ ی محکمی پریکړه اود کمکیانود جر مو نو په‌با ب دلو مړ نیو محکمو پریکړ ی قطعی د ی.

(٤) دکمکیانو پر جر مو نو باندی درسیده گی ډ و ل د خا نگړی تقنینی سند پـــه واسطه تنظیمیږی.

اووه نوی یمه ماده :

دوسله وا ل پوځ اورگانونه مکلف دی په اړو ندو سیمو کی د محکمو له دفترونو او سندو نو څخه دی ساتنـــه وکړی ، داشخا صو د جلب‌او احضار په هکله د محکموامرونه اود دوی دحکمو نو اوپریکړو تنفیذ دی عملی کړی.

اته نوی یمه ماده :

قا ضیا ن دقضاو ت‌په‌وخت

ماده نودو ششم :

(۱) رسید ه گی به جرا یم خورد سالان از صلاحیت محکمه

(۲) محلاتیکه در آن محکمه

(۲) محا لاتیکه درآن‌محکمه اختصا صی خورد سا لان‌تاسیس نگر دیده باشد . رسیده گی‌به جرایم خود سالان از صلاحیت محا کم‌ا بتدا ئیه مربوطمیباشد

(۳) فیصله محکمه اختصاصی خورد سا لان و فیصله هـای محا کم ا بتدا ئیه در مـــورد جرا یم خورد سالان قطعـــی میباشد .

(٤) طر ز رسید ه گی به جرا یم خورد سا لان تو سـط سند تقنینی خا صـــ تنظیم میگردد .

ماده نودو هفتم :

از گانها ی قوای مسلح‌مکلفند از دفاتر و اسناد محا کم در سا حا ت مر بو ط محا فظت نموده او امر محا کم را در مورد جلب و ا حضار اشخاص و تنفیذ ا حکا م و فیصله های آن ها تعمیل نما یند .

ماده نودو هشتم :

قضا ت‌در هنگا م قضاو ت

کی مکلف دی هغیځا نګړی جا می واغو ندی کوم چـــی د قاضیانو د جامی په لایحه کی اټکل شوی دی.

نه‌نوی یمه ماده :

(۱) دو سله وال پو ځ د محکمو افسرا ن ، مکتبی واړه ضابطا ن ، دقطـــعی وا ړ ه ضابطان او سر تیر ی دد غه قانو ن او نورو تقنینـــــی سندو نو دحکمو نو په رعایت ولو مکلف دی ، په دغه قانون او اړو ندو نو رو تقنینـــــی سندو نو کی له اټکل شو یو حقوقو او امتیازو نو څخـــه برخمن کیږی.

سلمه ماده :

ستره محکمه داستینا ف ، مرافعی او لو مړنی محکمـــی ځا نګړی مهر لری.

یوسلو لومړی ماده :

(۱) دغه قانو ن له‌توشیح نه‌ورو سته نافذ دی په رسمی جریده کی دی خپور شی .

(۲) ددغه قانو ن په‌نافذیدو سره د ۱۳٦۷ کال د تلی د پنځلسمی نیټی په‌پر له پسی (٦۸٦) گڼه رسمی جر یده‌کی خپور شو ی دافغا نستـــا ن جمهور یت د محکمودتشکیلاتو مکلف ا ند به لبا س مخصوصیکه در لایحه لبا س قضا ت‌پیشبینی شده ملبسس باشند .

ماده نودو نهم :

(۱)ا فسرا ن ، خورد ضا ـ بطا ن مکتبی ، خورد ضا بطان قطعه و سر بازا ن محا کم‌قوای مسلح مکلف به ر عا یت‌احکام این قا نو ن‌و سا یر ا سنـــاد تقنینی بود ه ، از حقوق و ا متیا زا ت مندر ج در ایـــن قا نو ن و سا یر اسنادتقنینی مر بو ط مستفید میگردند .

ماده صدم :

ستره محکمه ، محا کـــم استینا ف ، مرا فعه وابتدائیه دارا ی مهر مخصو ص میباشد.

ماده یکصدو یکم :

این‌قانون ازتاریخ توشیح‌نافذ و بعد از نشر در جریده‌رسمی مورد تعمیل قرار گیرد و با نشر آن قانو ن تشکیلا ت و صلاحیت محا کم جمهور ی افغانستان‌منتشره‌جریده رسمی شماره مسلسل (٦۸٦) مـورخ

ترسیمی جدول یک

او صلاحیت قانون ضروری تصحیح او تعدیلونه یی او له دی سره دنورو قوانینو توپیری حکمونه لغوه کیږی .

۱۵ میزان سال ۱۳٦۷ و تصحیح ضروری و تعدیلات آن و سایر احکام قوانین مغایر آن ملغی میباشد .

اشتراك سا لانـــه

داخل کشور ..٥ افغانی

خارج کشور .٥دالرامریکایی

محصلین باارائه‌تصدیق.٢٥ افغانی

بهای یك شماره (١٢٠) افغا نی

REPUBLIC OF AFGHANISTAN
MINISTRY OF JUSTICE
OFFICAL
GAZETTE

Editor: Shahjahan Bigzad
Assistant Editor: Nuralam
Issue: No. 739
Date: March, 31. 1991

دچاپ شمیر (۳۰۰۰) توګه

دولتی مطبعه